Beheercondities BKN Landelijk Gebied op Kaart

Van Handreiking BKN naar conditiekaarten Natuur Navigator

28 oktober 2026

bart.deknegt@wur.nl

tim.visser@wur.nl

sam.vellekoop@wur.nl

jessie.beirnaert@wur.nl

WAGENINGEN UNIVERSITY & RESEARCH

WORK IN PROGRESS

Inhoud presentatie

01

Introductie

Beheercondities en Natuur Navigator

02

Beheercondities op kaart

Data, indicatoren, grenswaarden: inzicht in BKN opgave

03

Interactie

Toepassing en verbetersuggesties

menti.com

3638 5805

Kennismaking met de zaal

01

Vanuit welke organisatie bent u hier?

Gemeente · Provincie · Rijk · Adviesbureau · Onderzoeker · Vrijwilliger · Anders

02

Hoe goed bekend bent u met het concept BKN?

Voor het eerst · Eerder van gehoord · Ik werk er dagelijks mee

03

Heeft u goed zicht op de knelpunten in BKN-beheer in het landelijk gebied?

Ja · Een beetje · Nee

04

Welke informatie over BKN-beheer zou u het meest helpen in de praktijk?

Open vraag

Stappen van de Natuur Navigator

01

Gebied kiezen

De gebruiker selecteert een gebied.

02

Relevante condities

Relevante BKN-condities inzichtelijk maken.

03

Knelpunt per conditie

Huidige waarde vergelijken met een advieswaarde.

04

Maatregelen verkennen

Zien waar een verbetering mogelijk is.

In deze presentatie

Voorlopige beheerkaarten voor landelijk gebied

Van deskstudie naar toetsing in het veld

01 Deskstudie → Natuur Navigator

02 Aanvullende informatie verzamelen

03 Veldbezoek en locatiespecifieke toetsing

Huis: hoe groot is je huis, hoeveel slaapkamers, omvang tuin?

Huis: hoe schoon is je huis, hoeveel licht, warmte is er?

Huis: hoe vaak dweil en stofzuig je?

Welke beheercondities geeft de Handreiking landelijk gebied?

12

Landschapselementen

Deel van de aanwezige elementen met gunstig beheer voor BKN soorten.

13

Percelen / terreinen

Deel van percelen gunstig beheerd voor BKN soorten.

14

Water

Aandeel oppervlaktewater met gunstig Beheer voor BKN soorten.

VOORBEELDGEBIEDEN

Sneak Preview:
Kaarten van condities in de Natuur Navigator

Twee voorbeeldgebieden

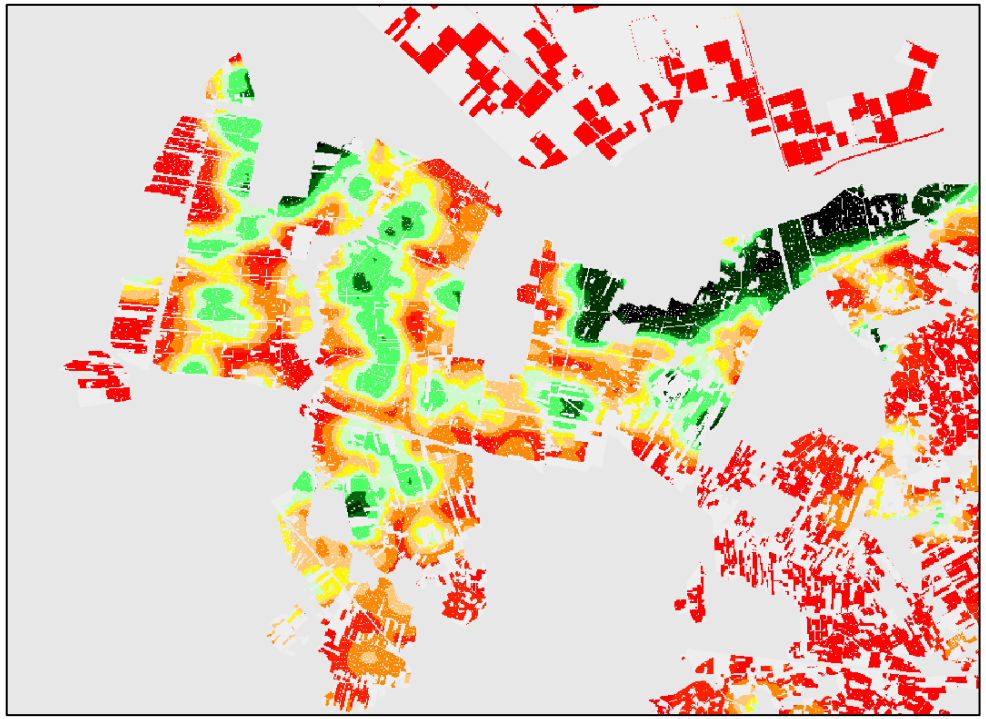
Voorbeeld 1: Arkemheen

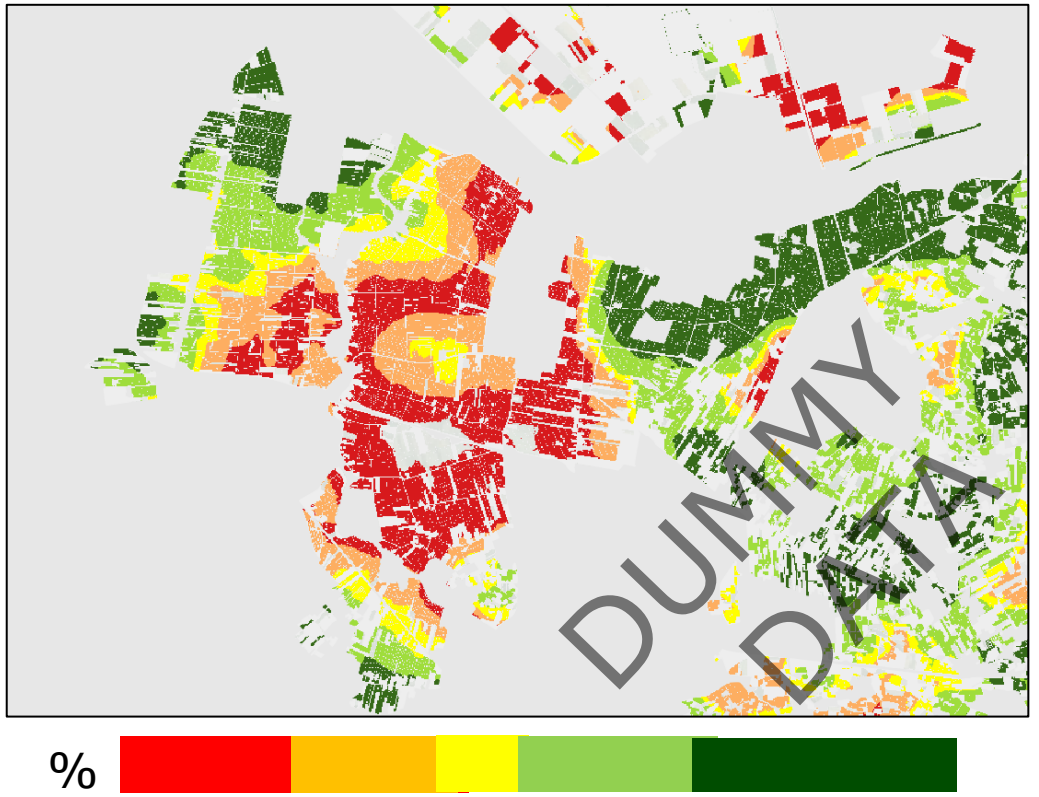
Wat valt jullie op?

1. Waar zijn knelpunten?
2. Hoe groot is het knelpunt?
3. Wat kan ik doen?

Aandeel agrarisch natuurbeheer op grasland

Aandeel sloten met ecologisch beheer

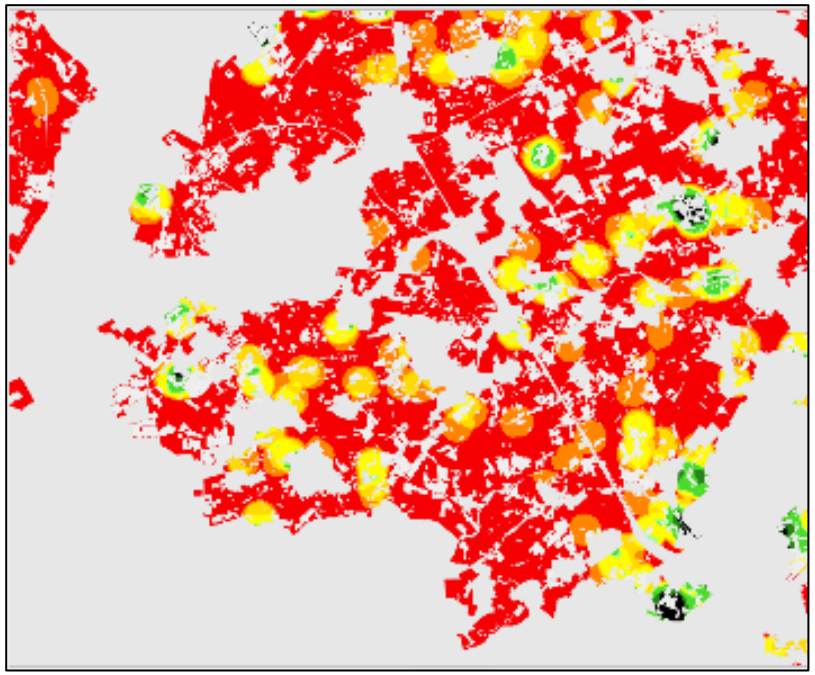
Voorbeeld 2: Noord-West Limburg

Wat valt jullie op?

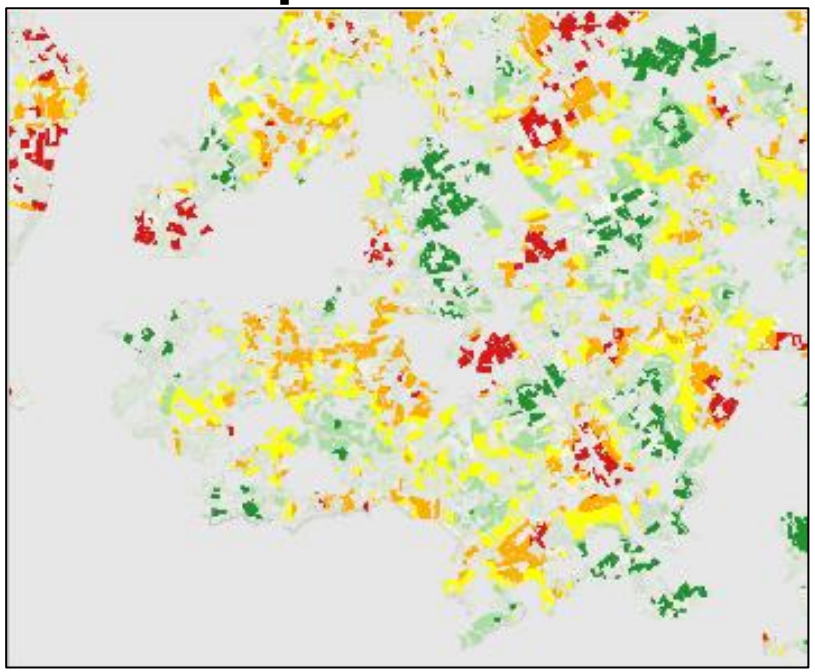
1. Waar zijn knelpunten?
2. Hoe groot is het knelpunt?
3. Wat kan ik doen?

Aandeel agrarisch natuurbeheer op akkers

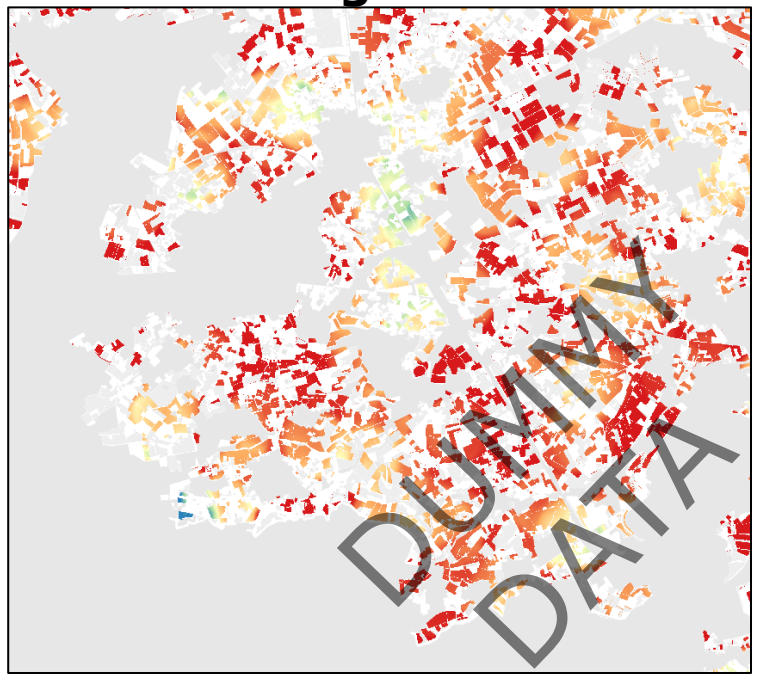
%

Aandeel rustgewassen op akkers

%

Aandeel heggen/houtwallen met ecologisch beheer

%

CONDITIE 13

De 3 beheercondities van de Handreiking op kaart

BKN · LANDELIJK GEBIED

Conditie	Definitie, indicator	Goede stappen naar BKN	Vuistregel / Bandbreedte	Status
Land				
12. Mate ecologisch beheer landschaps-elementen	Aandeel ecologisch beheerde landschaps-elementen (van land-schapselementen)	Toepassen principes Kleurkeur Groen / Blauw; ANLb pakketten op grotere oppervlakte inzetten	Streven naar 100% van landschapselementen, n.t.b. wat voor BKN minimaal nodig is	●●○

Conditie 13 · ecologisch beheer van percelen

13a

Graslandbeheer

% ANLb pakketten

HIER ZOOMEN WE OP IN

13b

Akker: akkerbeheer

% ANLb pakketten

13c

Akker: rustgewassen

% rustgewassen

CONDITIE 13a

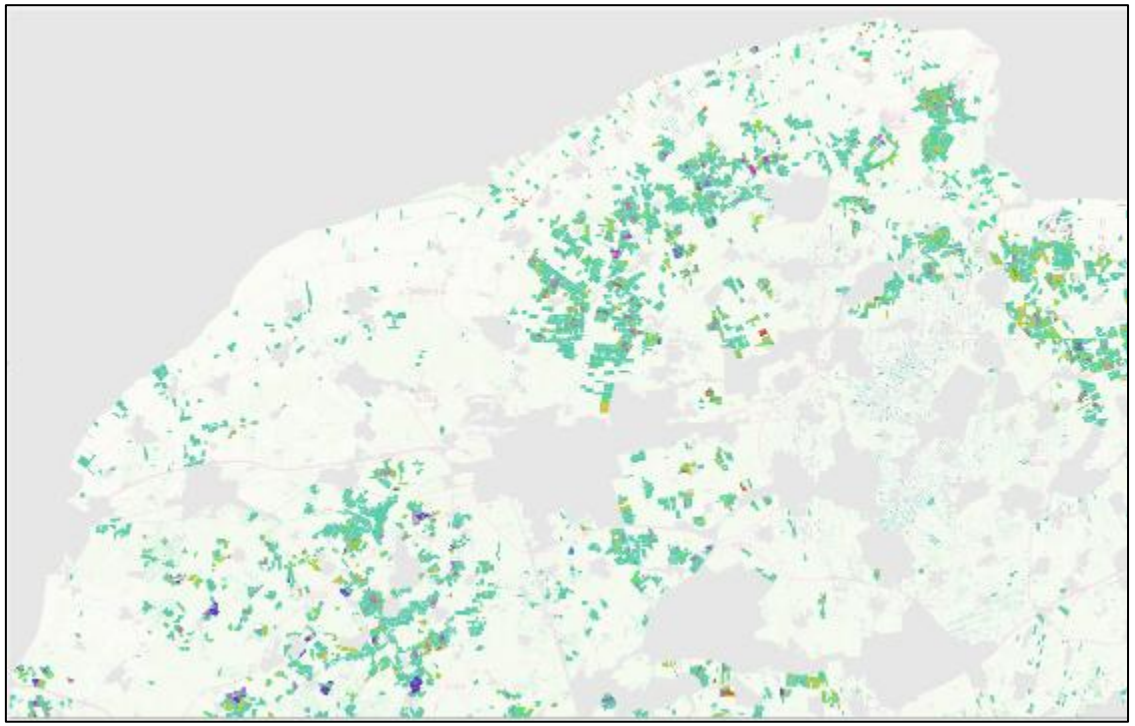
Graslandbeheer

BKN · LANDELIJK GEBIED

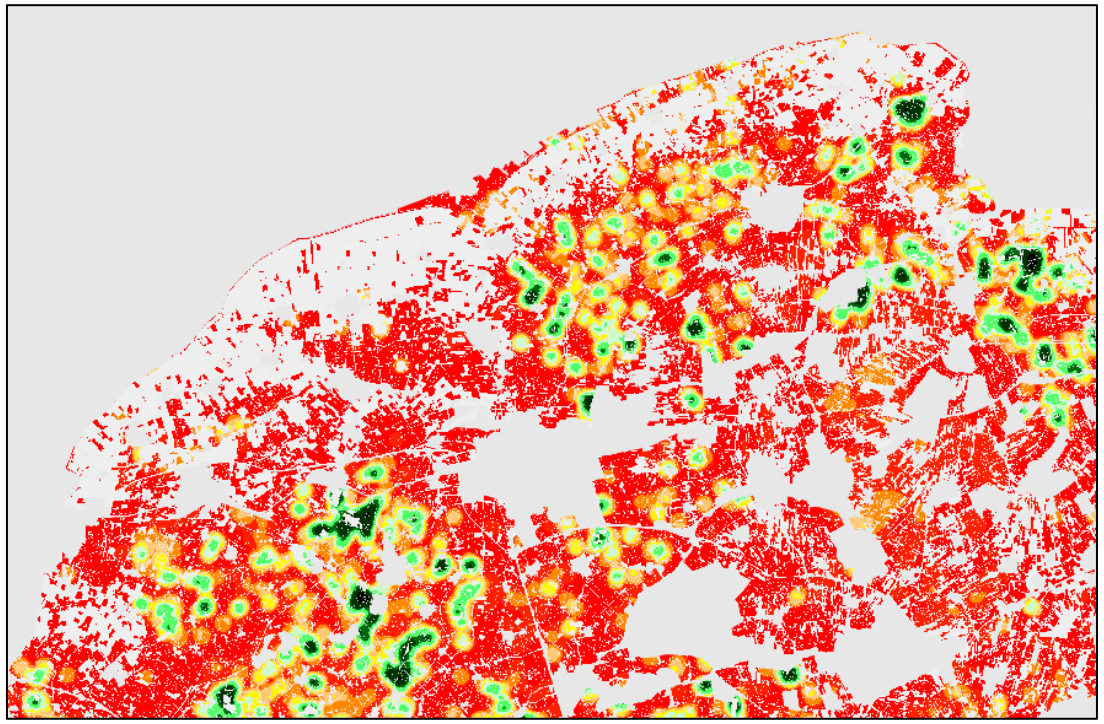
Welke data is beschikbaar?

ANLb pakketten 2025 incl. Z-pakketten

1 grasland rustperiode**,** 2 kuikenvelden, 3 plasdras,
4 legselbeheer met rustperiode, 5 kruidenrijkgrasland,
6 extensiefbeweid grasland, 13 botanisch grasland

Ruwe data

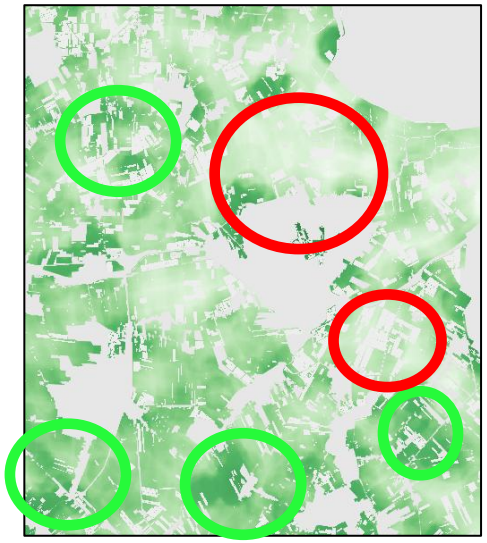
% grasland met ANLb
binnen 500 m

Hoe bepalen we grenswaarden BKN condities?

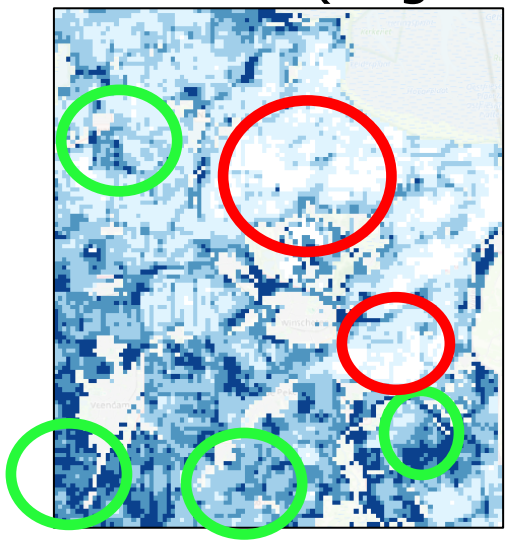
1. Combineer twee kaarten
   - Kaart conditie + Kaart met aantal BKN soorten
2. Bepaal grenswaarde
   - Verschil conditie tussen plekken met veel en weinig BKN-soorten
3. Toets aan andere kennisbronnen
   - Literatuur
   - Indicatiewaarde soorten
   - Expert judgement

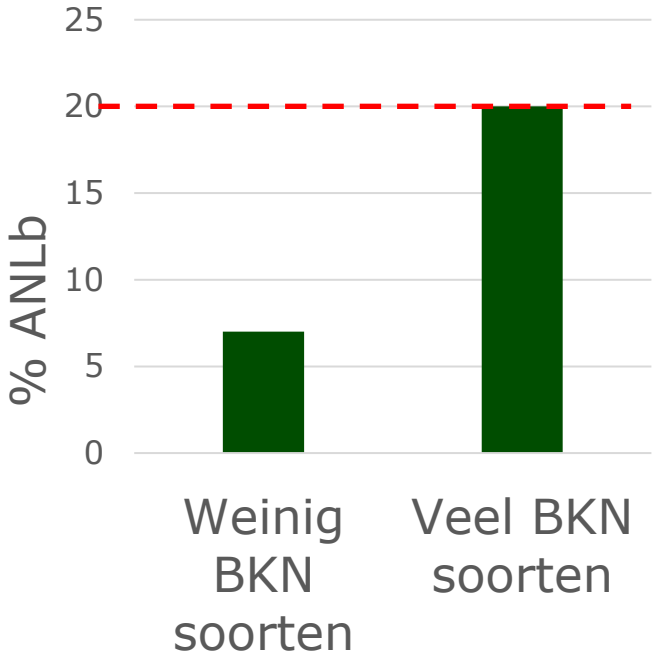
Voorbeeld: veel ANLb pakketten, veel BKN soorten

% ANLb

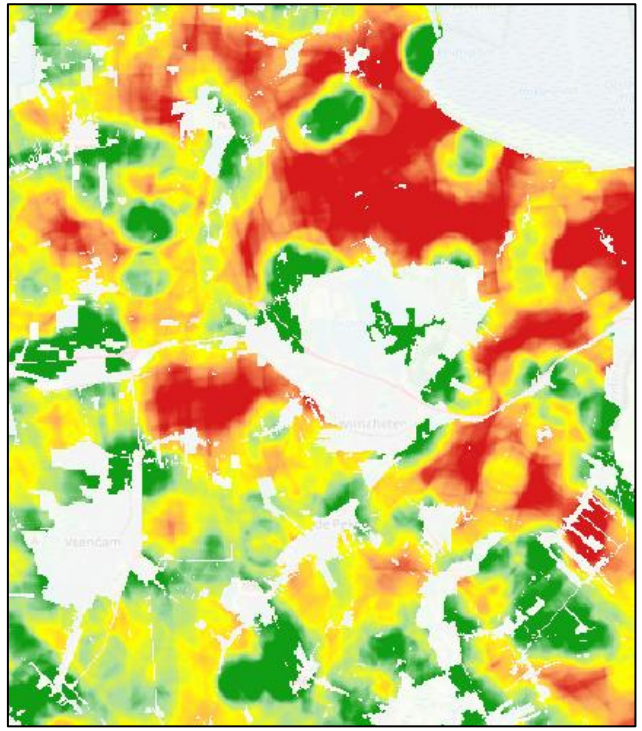

BKN soorten (vog.vli.pla.)

Knelpuntenkaart

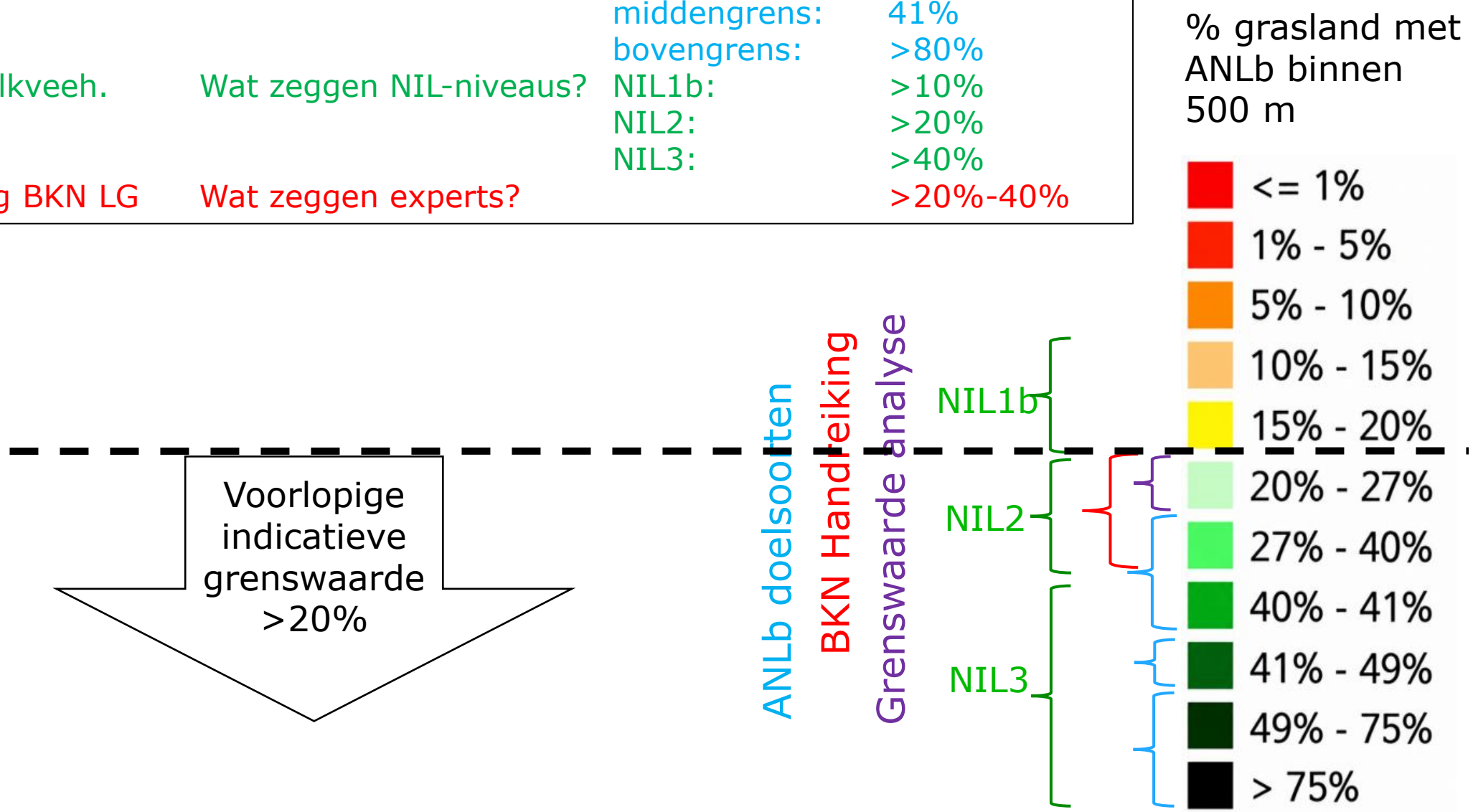

Indicatieve grenswaarde: >20% ANLb

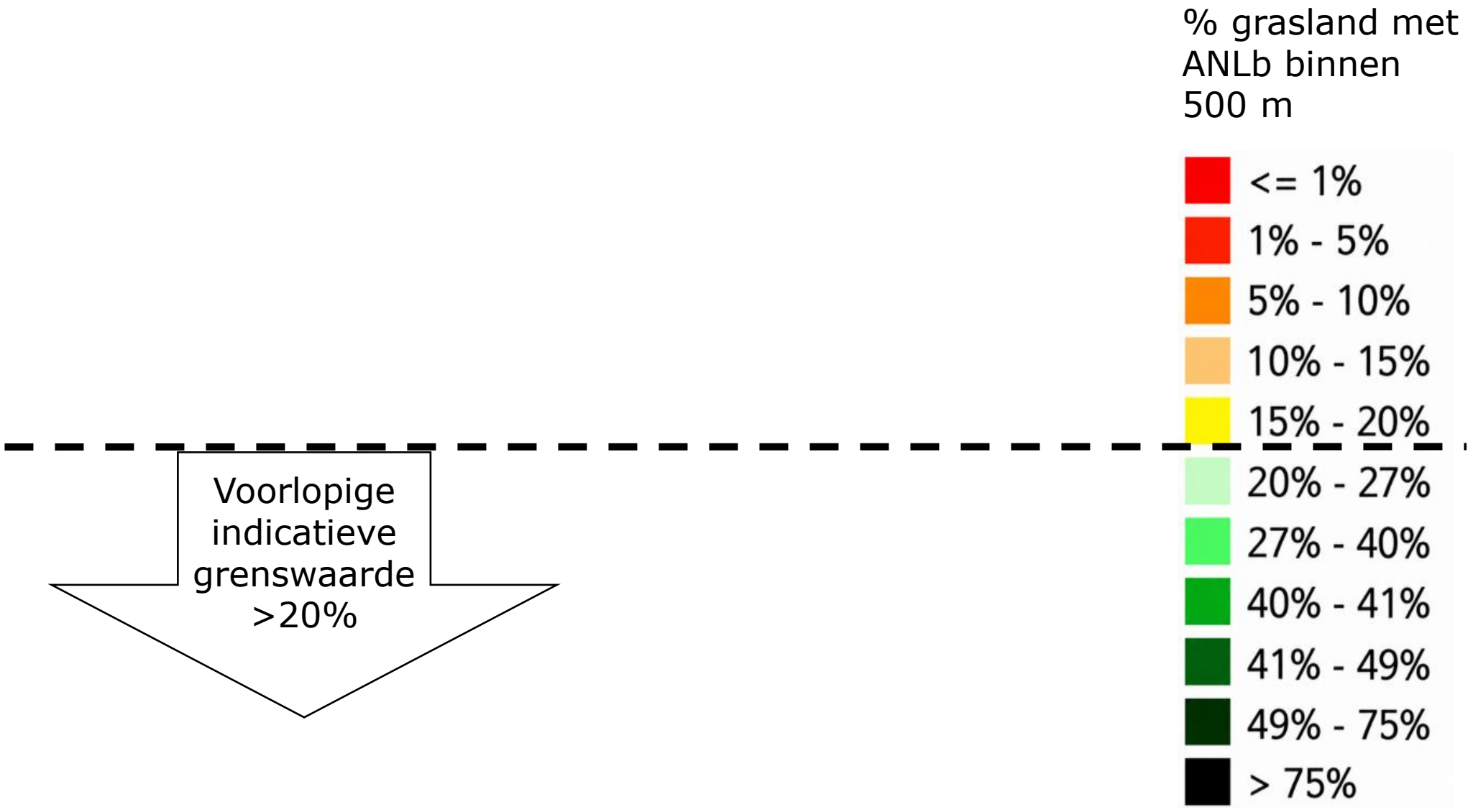
Groen: meer dan 20% ANLb
Rood: minder dan 20% ANLb

Welke grenswaarde graslandbeheer?

Bron:	Doel	Grenswaarde % ANLb	
1. Grenswaarde analyse	Wat zeggen BKN soorten?		18-20%
2. Evaluatie ANLb	En ANLb doelsoorten?	ondergrens:	27%
		middengrens:	41%
		bovengrens:	>80%
3. NIL KPI Melkveeh.	Wat zeggen NIL-niveaus?	NIL1b:	>10%
		NIL2:	>20%
		NIL3:	>40%
4. Handreiking BKN LG	Wat zeggen experts?		>20%-40%

Welke grenswaarde graslandbeheer?

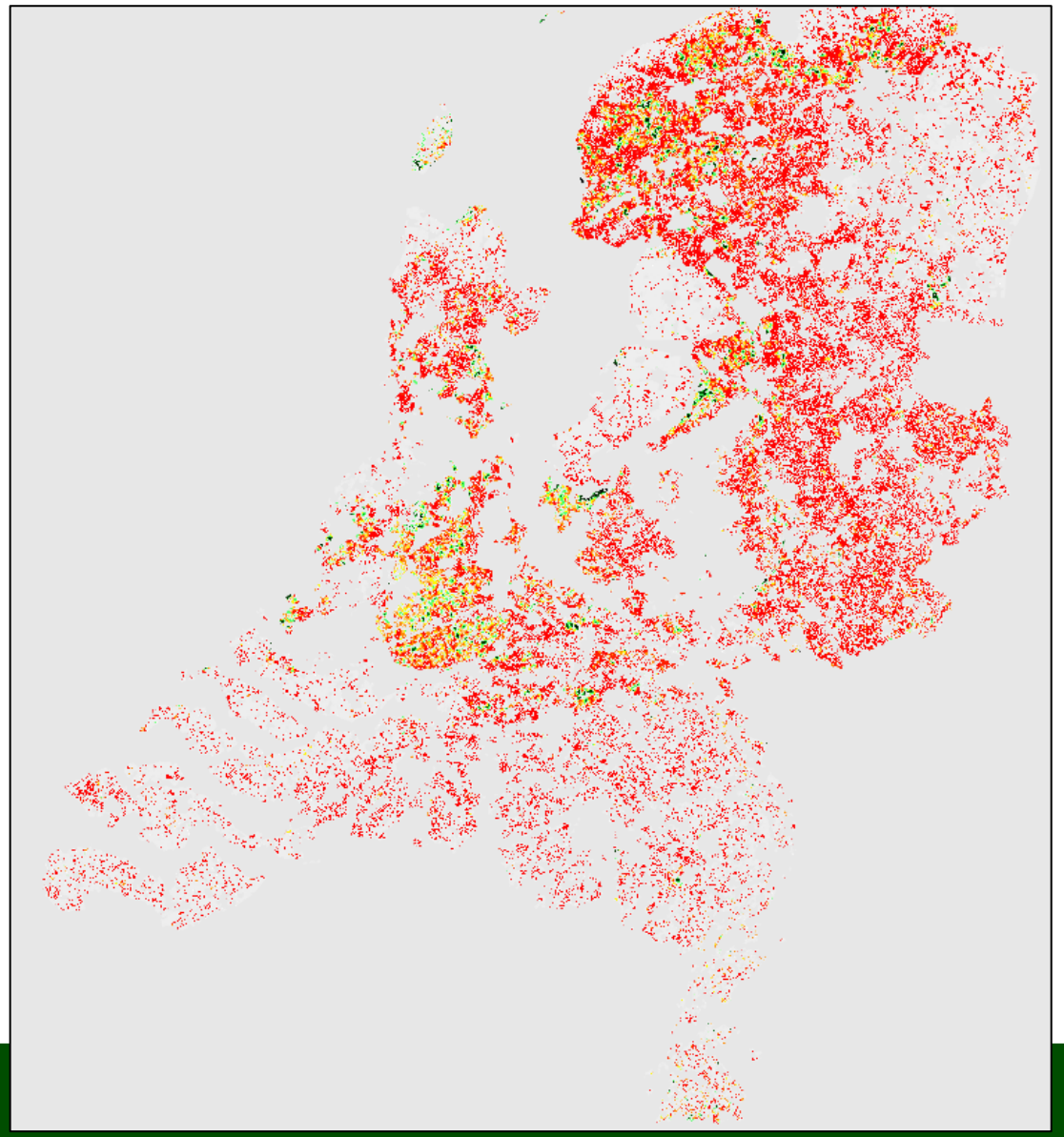

Graslandbeheer | hoe ziet de kaart eruit?

% grasland met ANLb
binnen 500 m

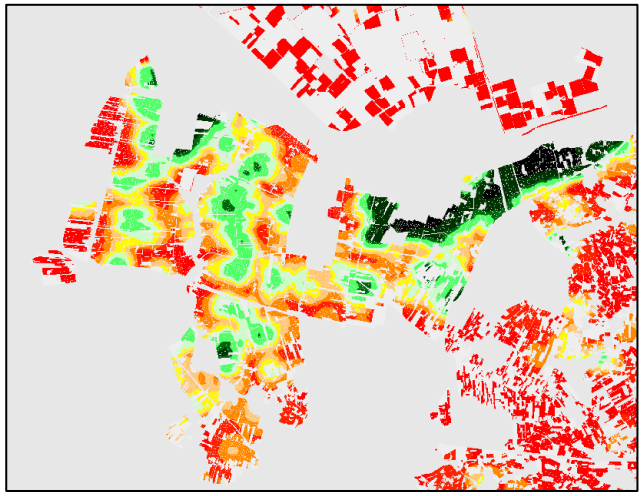
- <= 1%
- 1% - 5%
- 5% - 10%
- 10% - 15%
- 15% - 20%
- 20% - 27%
- 27% - 40%
- 40% - 41%
- 41% - 49%
- 49% - 75%
- > 75%

vereenvoudiging

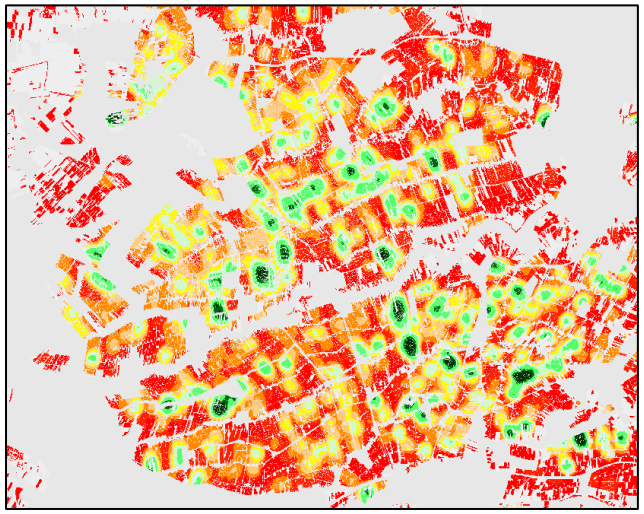

Graslandbeheer | hoe ziet de kaart eruit?

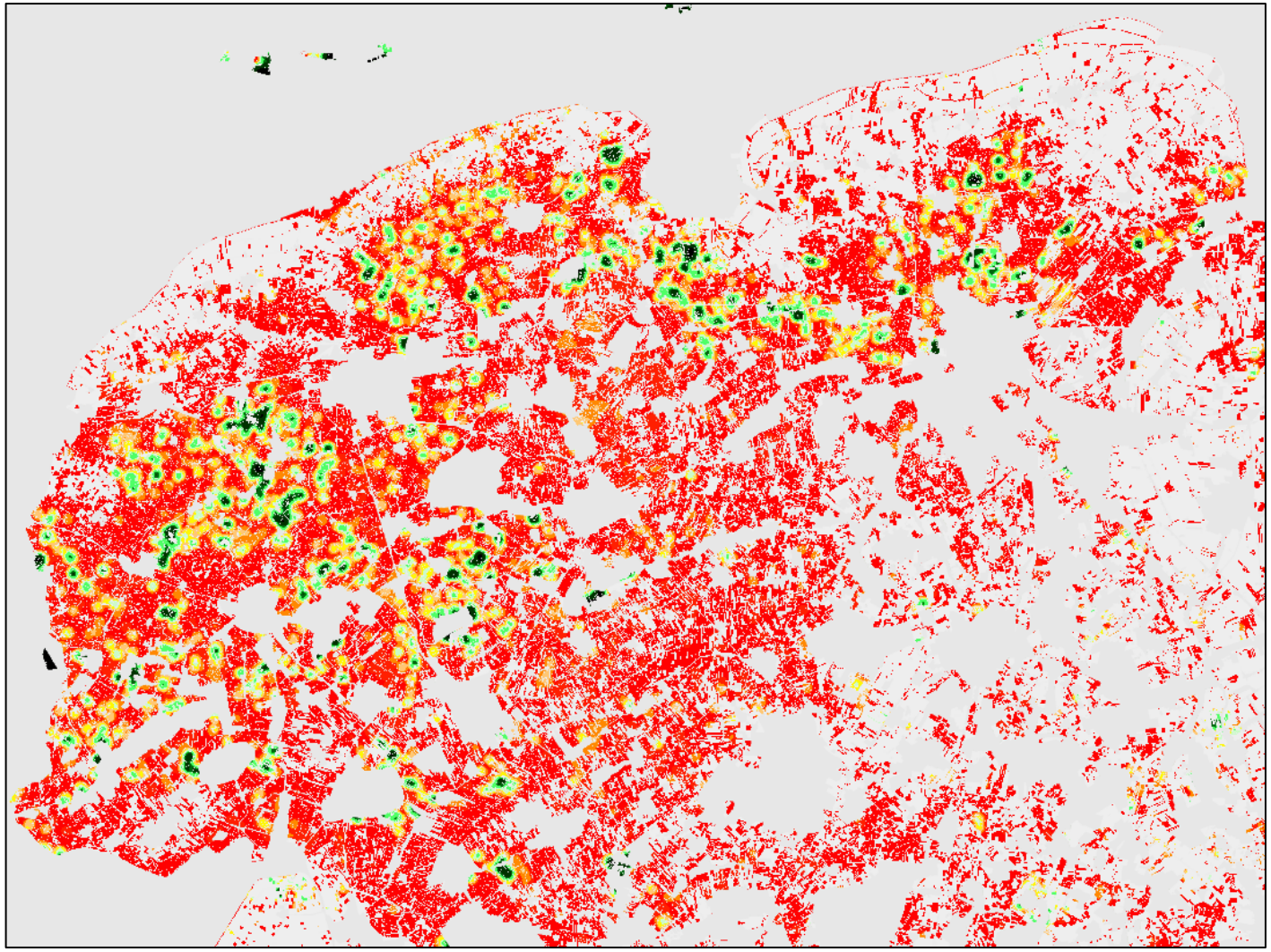
Arkemheen

Krimpenerwaard-Alblasserwaard

Noord-Nederland

menti.com

3638 5805

Wat vinden jullie van de grenswaarde voor % graslandbeheer?

01

In hoeverre vindt u 20% ANLb pakketten een goede grenswaarde voor grasland?

Zeker · Waarschijnlijk · Misschien
Niet waarschijnlijk · Zeker niet

02

Die grens van 20% is…

Veel te hoog · Te hoog · Goed
Te laag · Veel te laag

03 Welke verbetersuggesties heb je voor deze conditie?

Conditie 13 · ecologisch beheer van percelen

13a

Graslandbeheer

Laat maaien en extensief beheer

13b

Akker: akkerbeheer

Ecologisch beheer

HIER ZOOMEN WE OP IN

13c

Akker: rustgewassen

Een groter aandeel rustgewassen

CONDITIE 13b

Akker: akkerbeheer

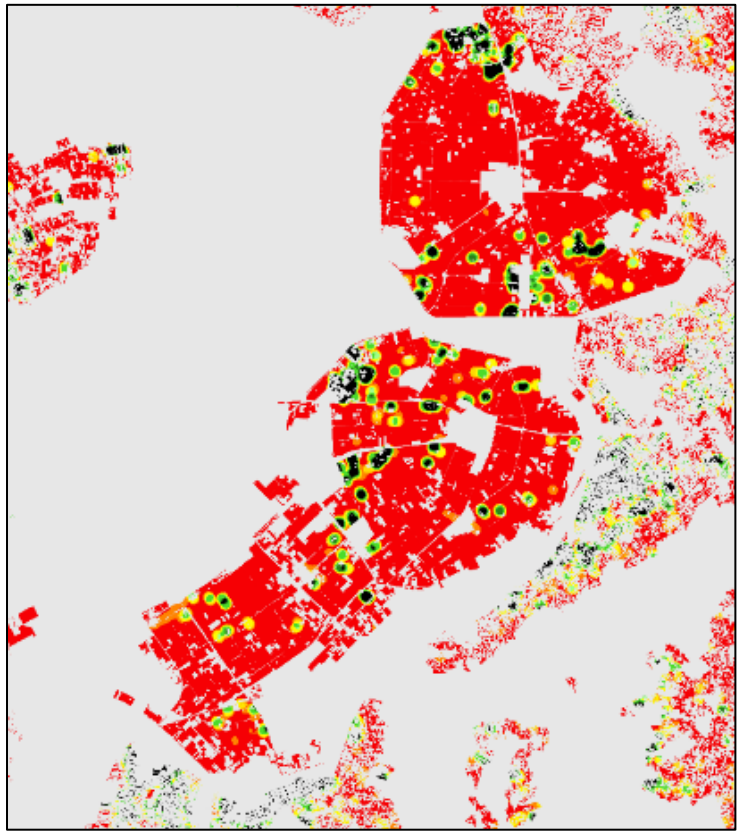
Welke data is beschikbaar?

ANLb pakketten 2025 incl. Z-pakketten

1 grasland rustperiode**,** 2 kuikenvelden, 3 plasdras,
4 legselbeheer met rustperiode, 5 kruidenrijkgrasland,
6 extensiefbeweid grasland, 13 botanisch grasland

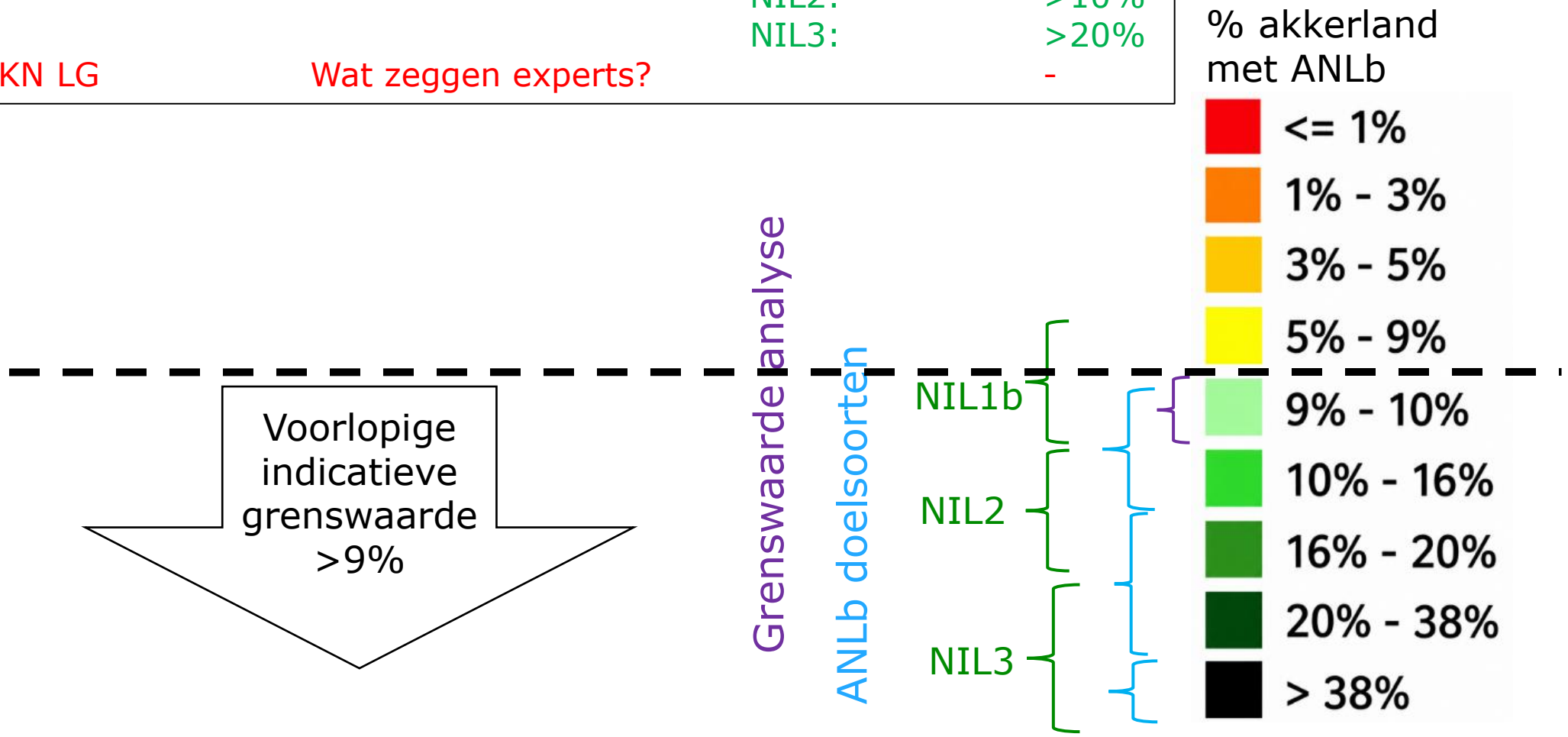
Ruwe data

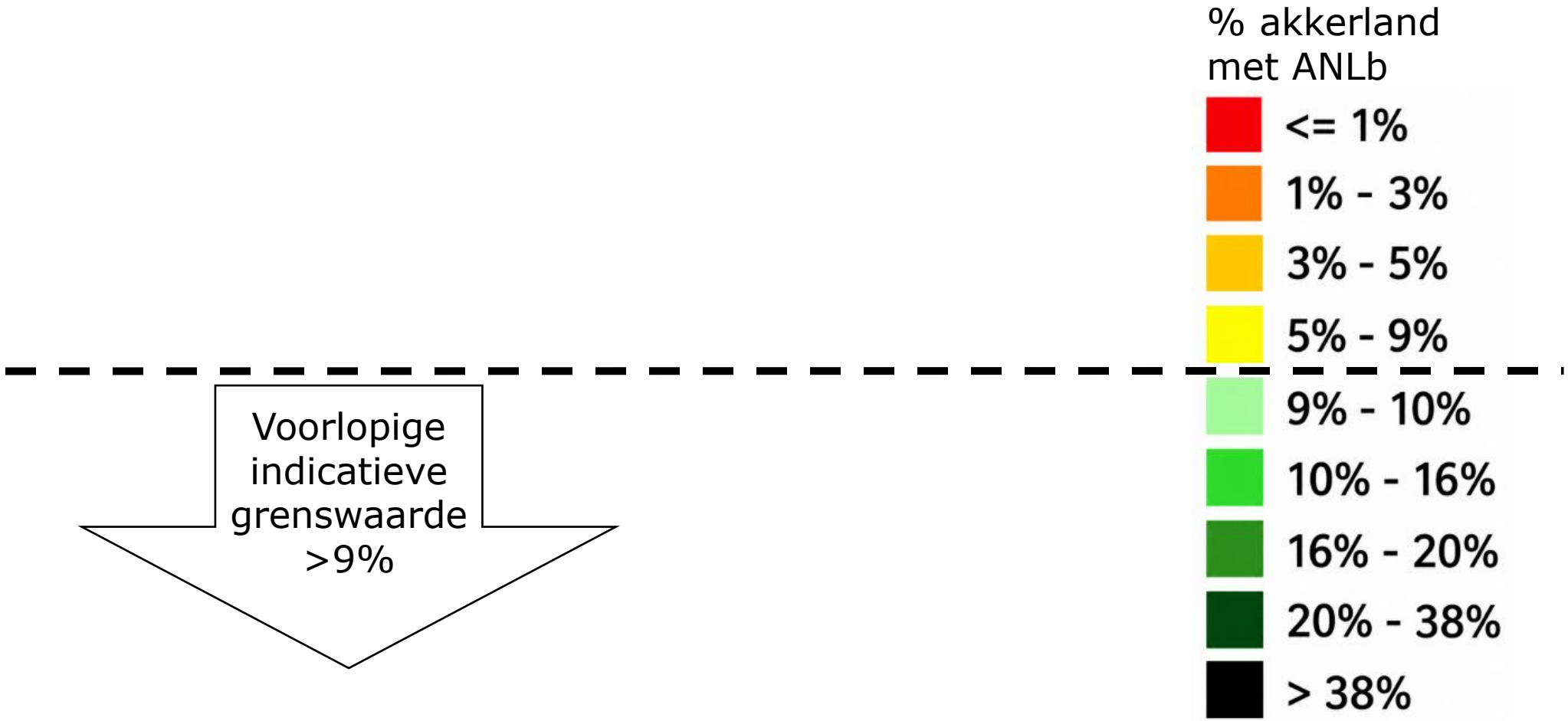
% akkerland met ANLb binnen 500 m

Welke grenswaarde agrarisch natuurbeheer van akkers?

Bron:	Doel	Grenswaarde	% ANLb
1. Grenswaarde analyse	Wat zeggen BKN soorten?		9%
2. Evaluatie ANLb	En ANLb doelsoorten?	ondergrens:	9%
		middengrens:	16%
		bovengrens:	>38%
3. NIL KPI Akkerbouw	Wat zeggen NIL-niveaus?	NIL1b:	>5%
		NIL2:	>10%
		NIL3:	>20%
4. Handreiking BKN LG	Wat zeggen experts?		-

Welke grenswaarde agrarisch natuurbeheer van akkers?

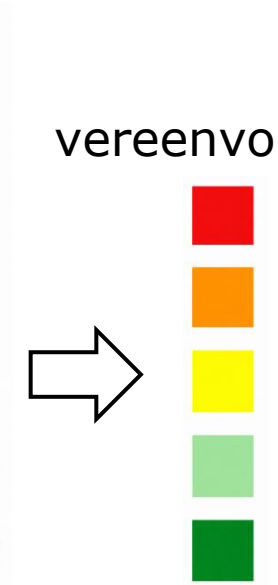

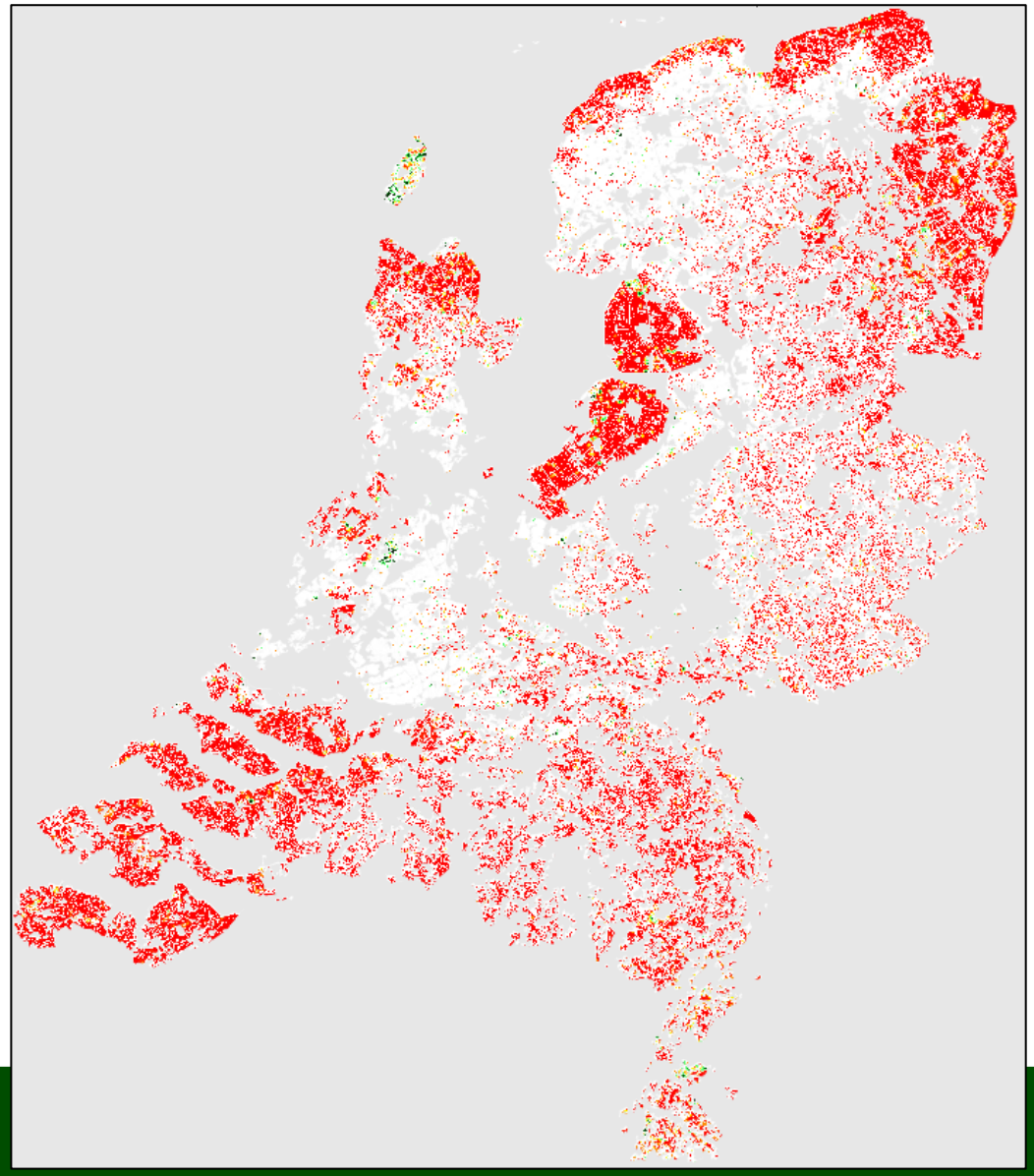
Beheer op akkerland | hoe ziet de kaart eruit?

% akkerland met
ANLb binnen 500 m

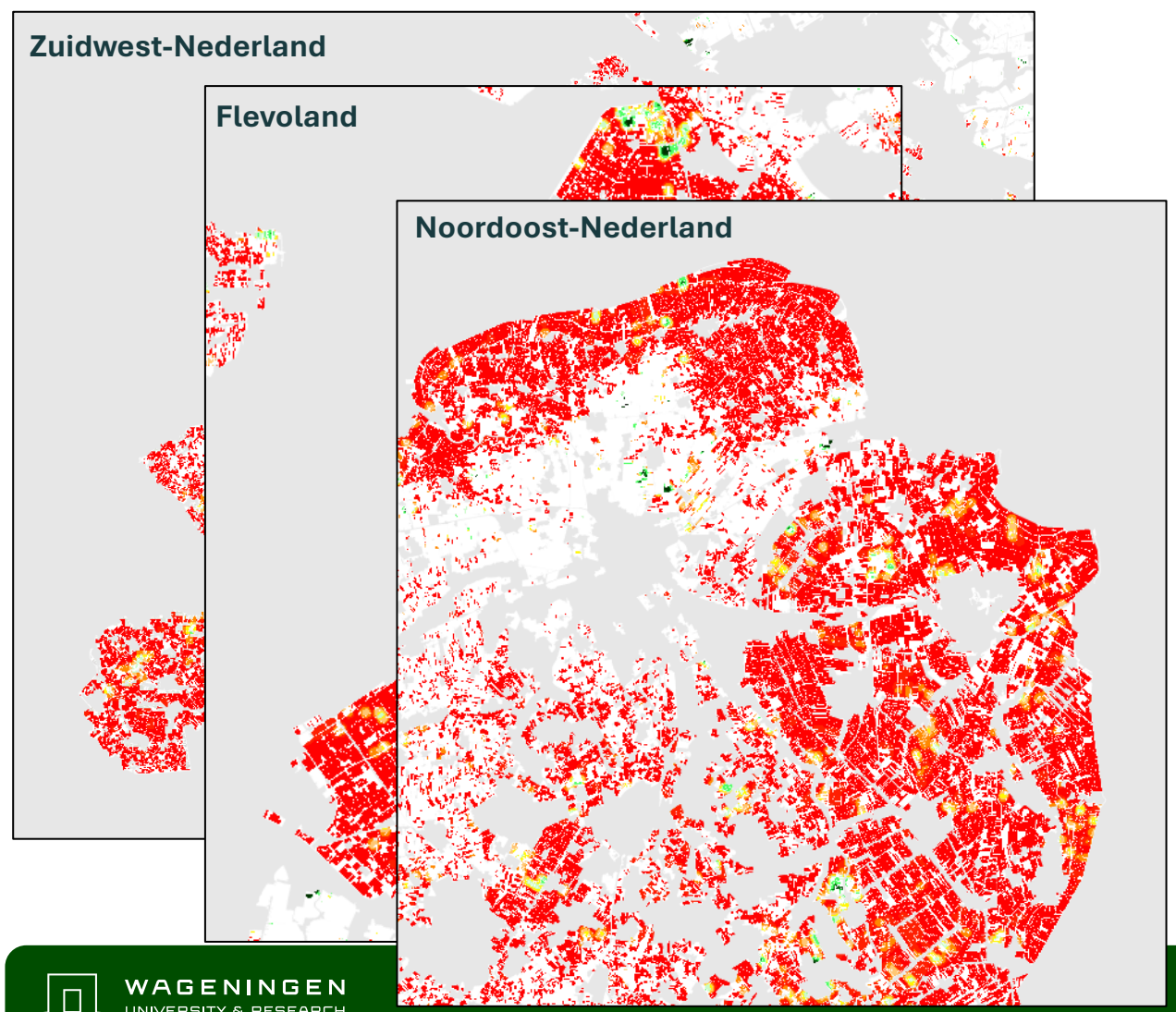
- <= 1%
- 1% - 3%
- 3% - 5%
- 5% - 9%
- 9% - 10%
- 10% - 16%
- 16% - 20%
- 20% - 38%
- > 38%

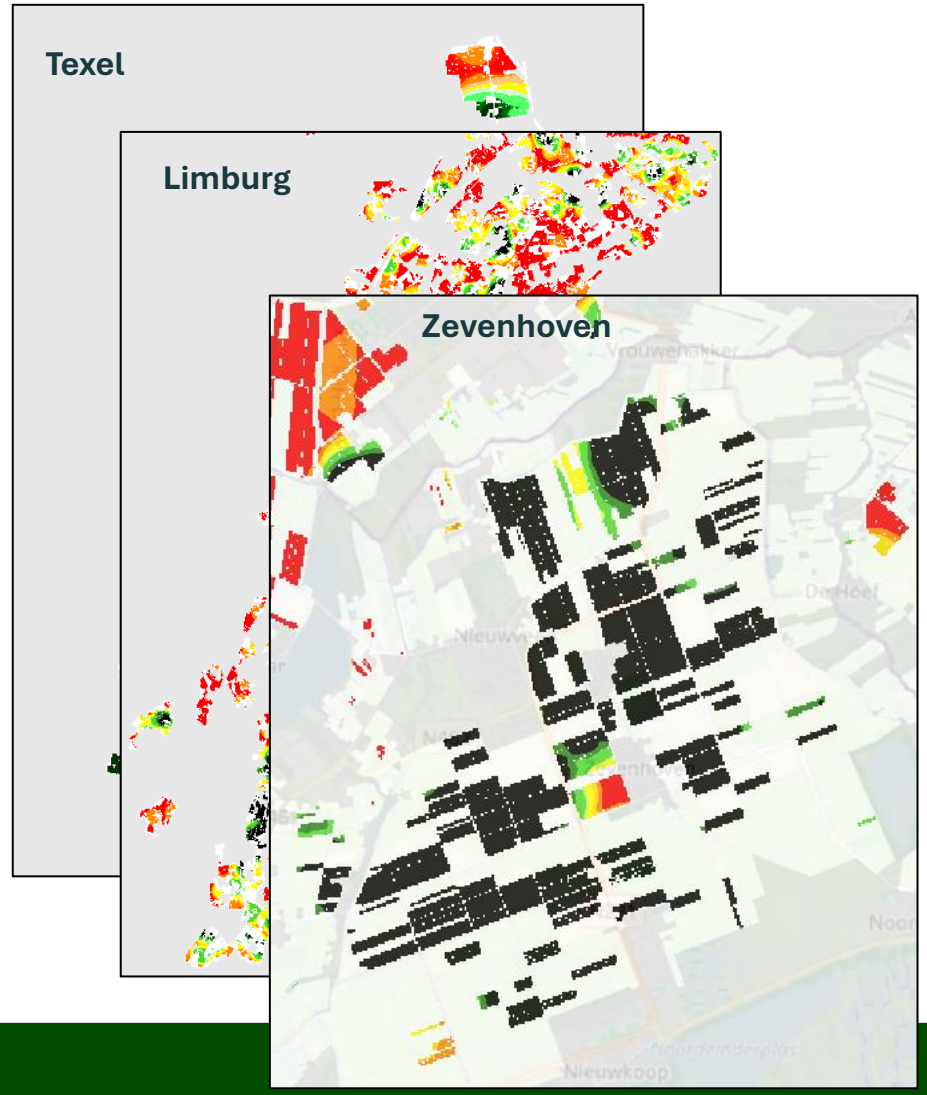
vereenvoudiging

Beheer op akkerland | hoe ziet de kaart eruit?

menti.com

3638 5805

Wat vinden jullie van de grenswaarde?

01

In hoeverre vindt u 9% ANLb-pakketten een goede grenswaarde voor akkerland?

Zeker · Waarschijnlijk · Misschien
Niet waarschijnlijk · Zeker niet

02

Die grens van 9% is…

Veel te hoog · Te hoog · Goed
Te laag · Veel te laag

03 Welke verbetersuggesties heb je voor deze conditie?

Conditie 13 · ecologisch beheer van percelen

13a

Graslandbeheer

Laat maaien en extensief beheer

13b

Akker: akkerbeheer

Natuurbeheer

13c

Akker: rustgewassen

Een groter aandeel rustgewassen

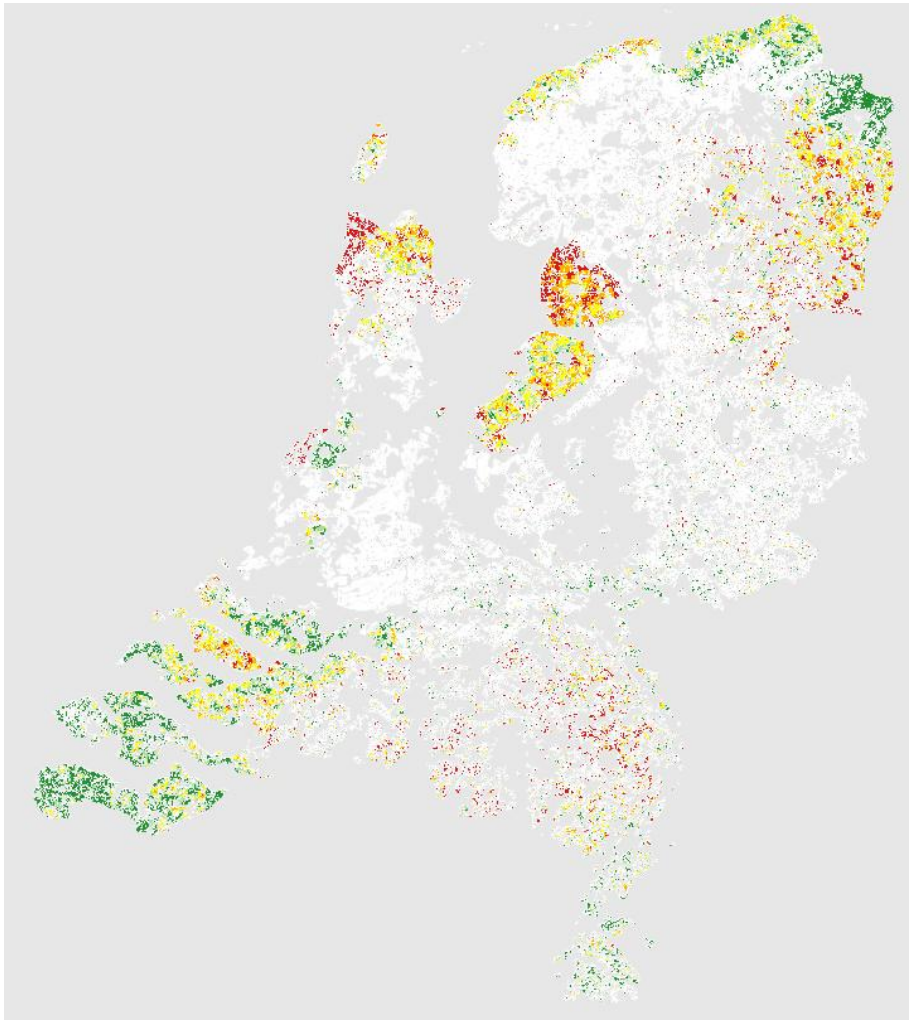
HIER ZOOMEN WE OP IN

CONDITIE 13c

Akker: rustgewassen

Welke data is beschikbaar?

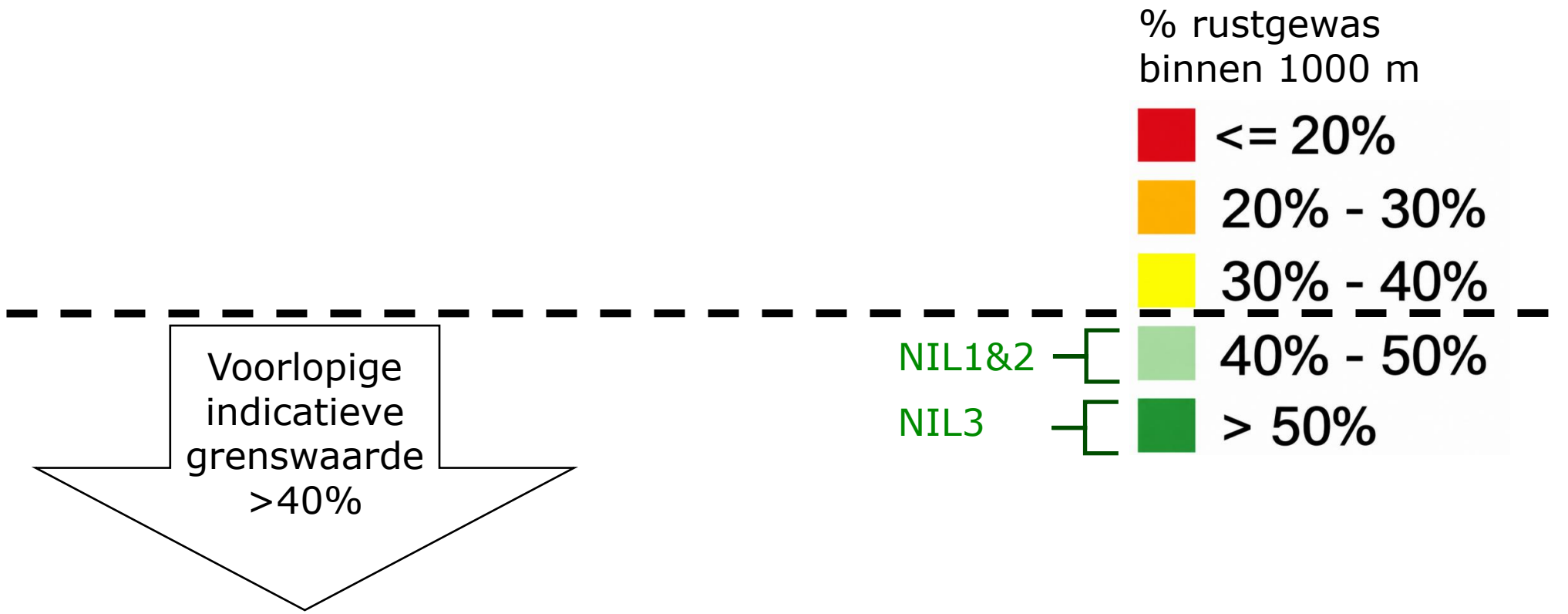
BRP rustgewassen

- Granen
- Vlinderbloemigen
- Oliehoudende gewassen
- Groenbemesters
- Overige rustgewassen

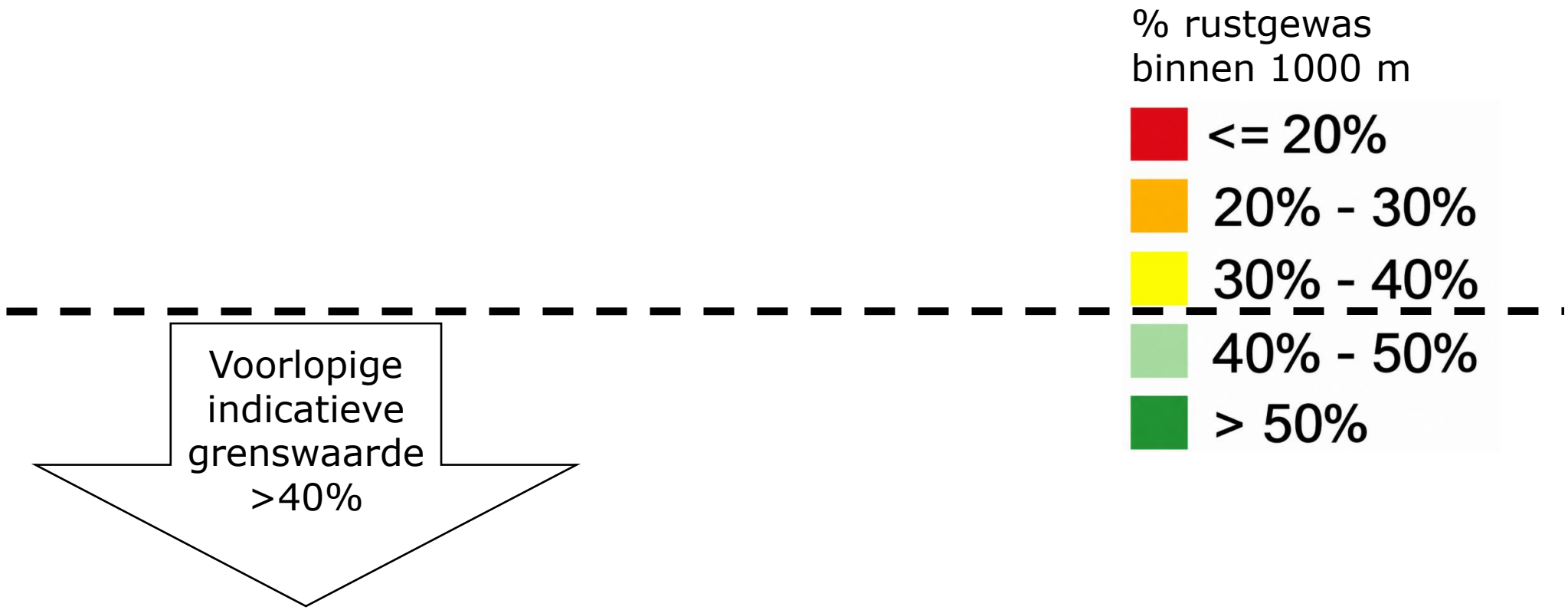
% rustgewassen in akkerland binnen 1000 m

Welke grenswaarde aandeel rustgewassen?

Bron:	Doel	Grenswaarde % rustgewassen
1. Grenswaarde analyse	Wat zeggen BKN soorten?	nog uitvoeren
2. NIL KPI Akkerbouw	Wat zeggen NIL-niveaus?	NIL1a: >40% NIL2: >40% NIL3: >50%
3. Handreiking BKN LG	Wat zeggen de experts?	Aandeel vergroten

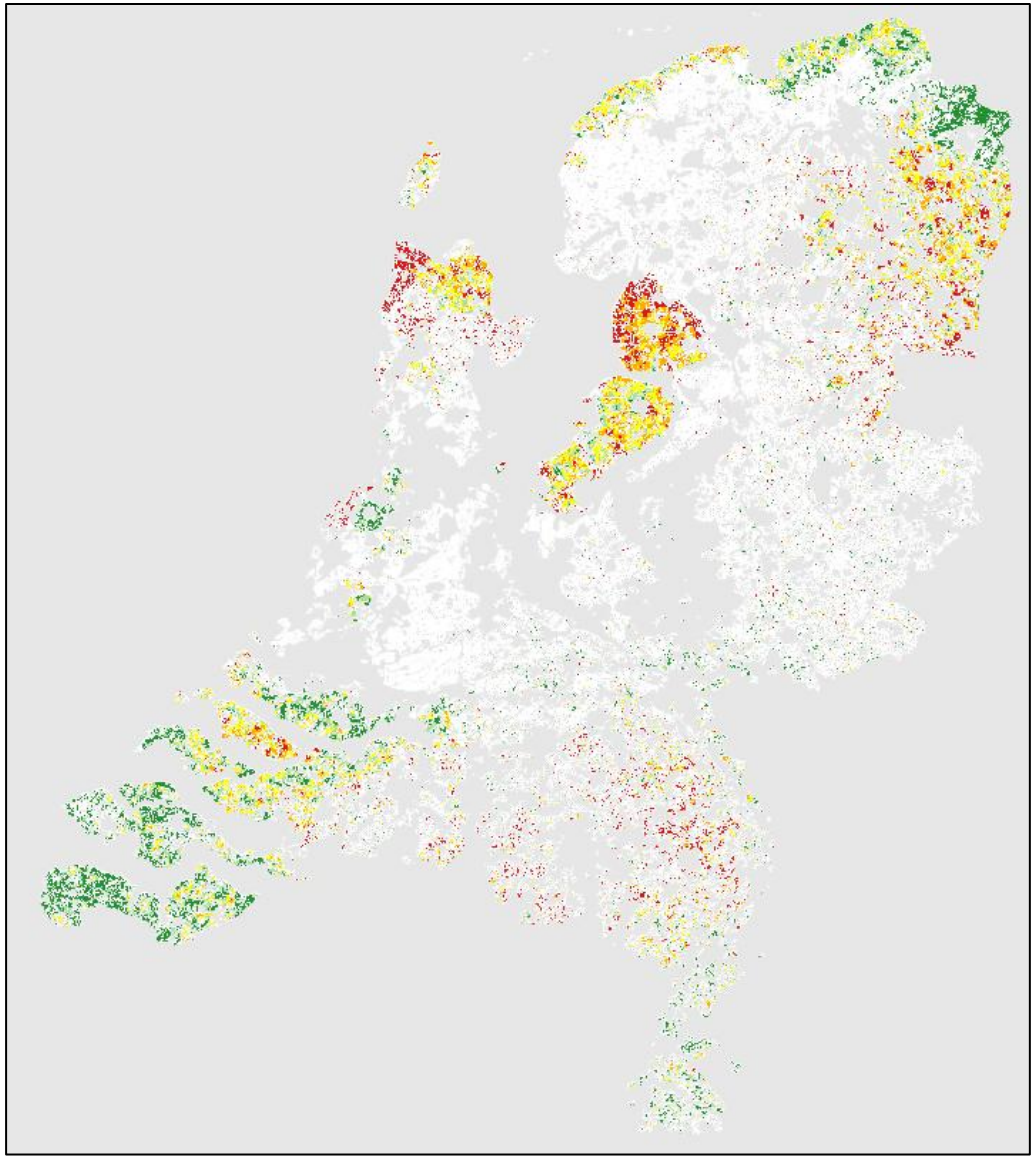
Welke grenswaarde aandeel rustgewassen?

Rustgewassen | hoe ziet de kaart eruit?

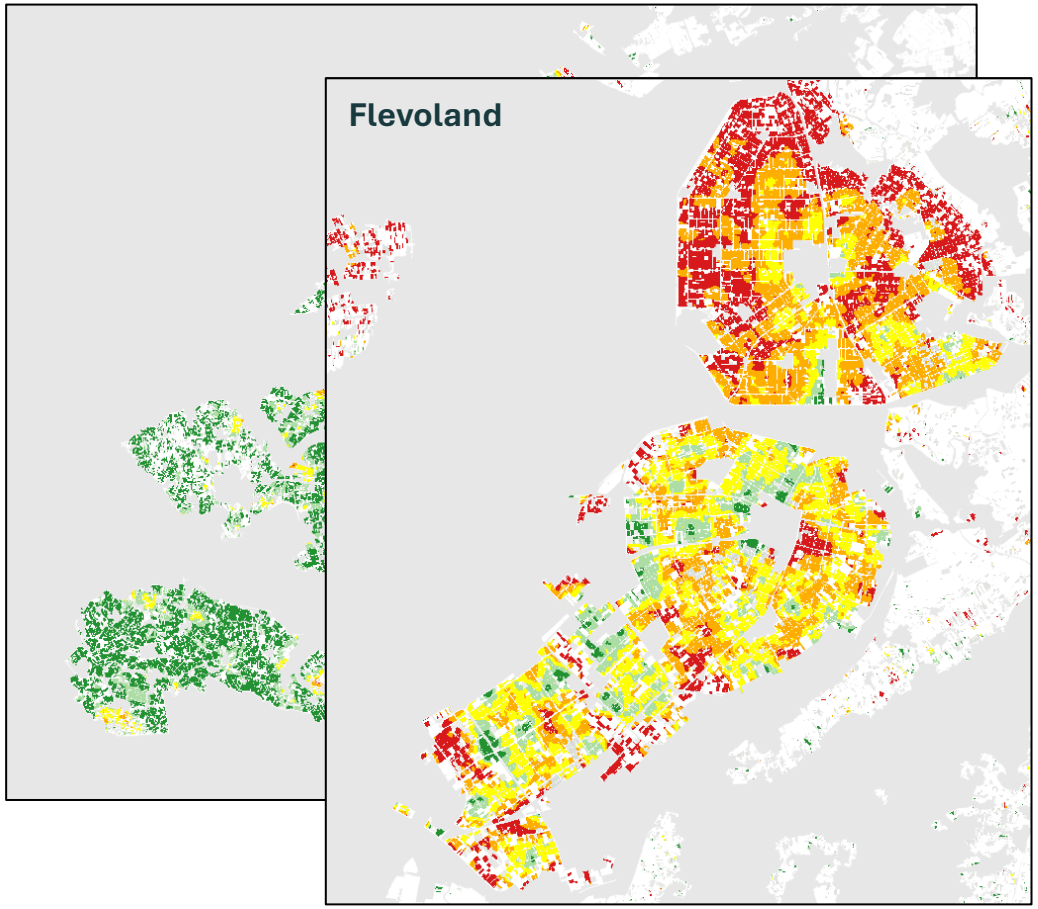
% rustgewas met
binnen 1000 m

- <= 20%
- 20% - 30%
- 30% - 40%
- 40% - 50%
- > 50%

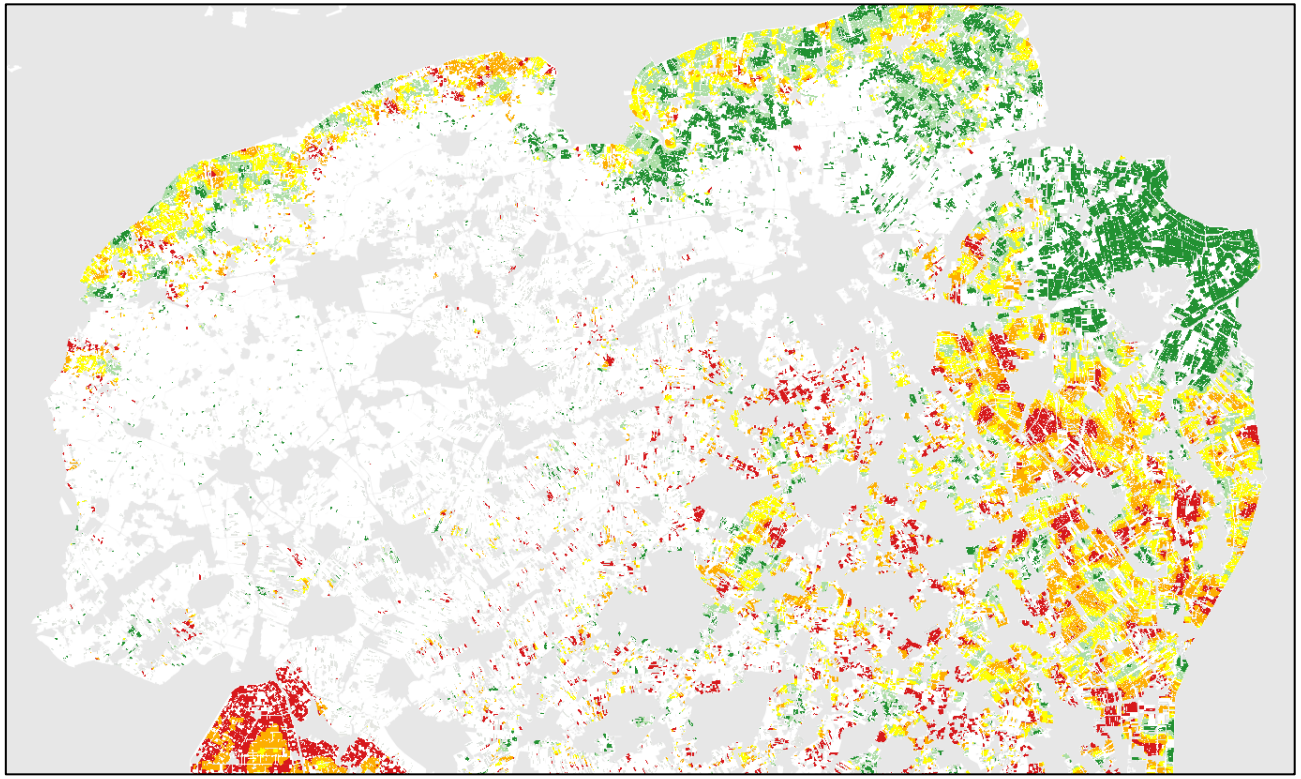

Rustgewassen | hoe ziet de kaart eruit?

Zuidwest-Nederland

Noord-Nederland

menti.com

3638 5805

Wat vinden jullie van de grenswaarde?

01

In hoeverre vindt u 40% rustgewassen op akkers een goede grenswaarde?

Zeker · Waarschijnlijk · Misschien
Niet waarschijnlijk · Zeker niet

02

Die grens van 40% is…

Veel te hoog · Te hoog · Goed
Te laag · Veel te laag

03 Welke verbetersuggesties heb je voor deze condities?

CONDITIE 12

Beheer van natuurlijke elementen

Conditie 12 · Landschapselementen

CONDITIE 12

Landschapselementen

Houtige en kruidige elementen

Deel van de aanwezige elementen dat ecologisch beheerd wordt.

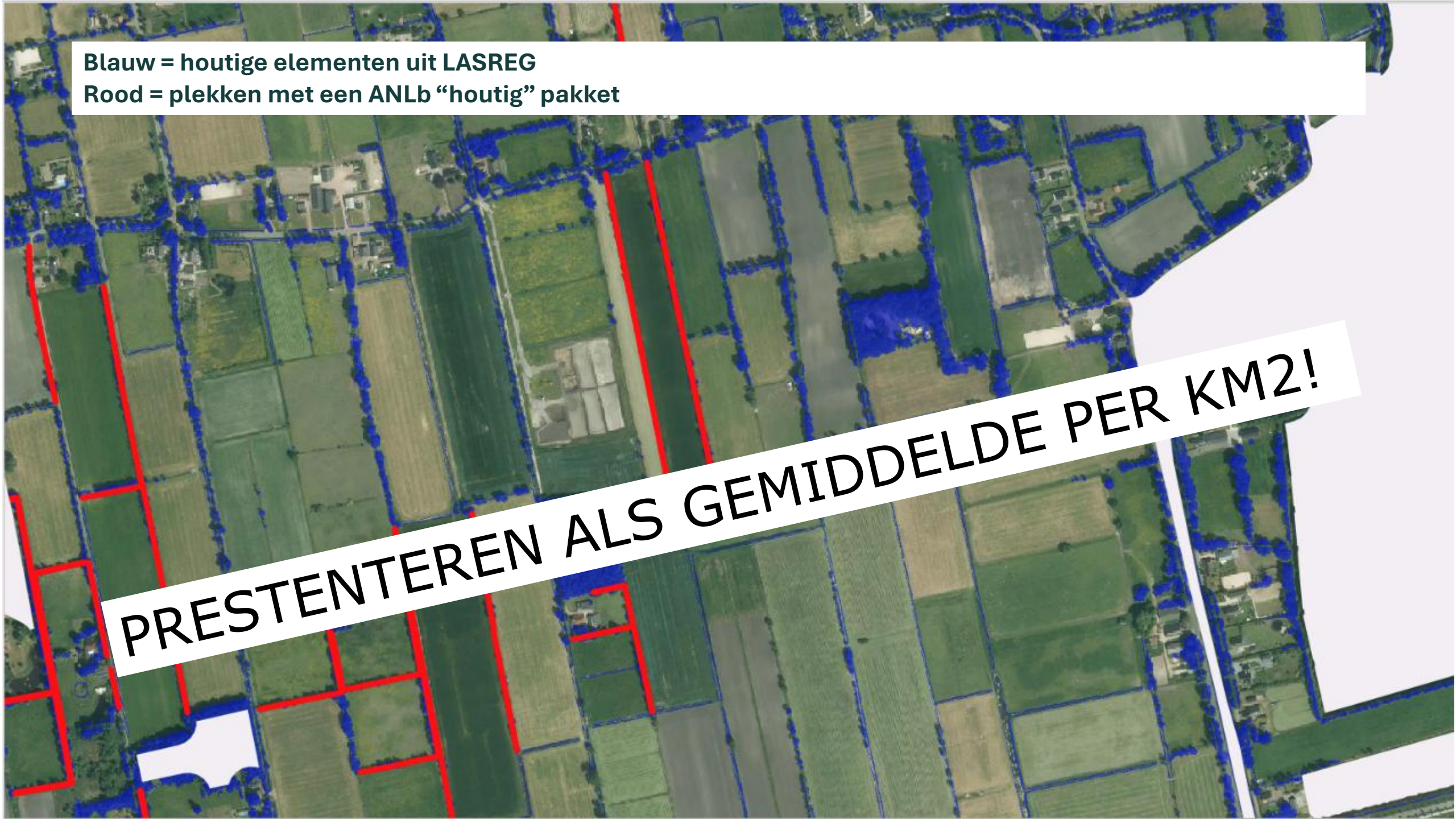
Grenswaarde Handreiking: 100%

NOG UITWERKEN

Stukje landelijk gebied in de Achterhoek

Blauw = houtige elementen uit LASREG

Blauw = houtige elementen uit LASREG
Rood = plekken met een ANLb “houtig” pakket
PRESTENTEREN ALS GEMIDDELDE PER KM2!

CONDITIE 14

Beheer van water

Conditie 12 · Landschapselementen

CONDITIE 14

Landschapselementen

Water

Deel van de aanwezige elementen dat ecologisch beheerd wordt.

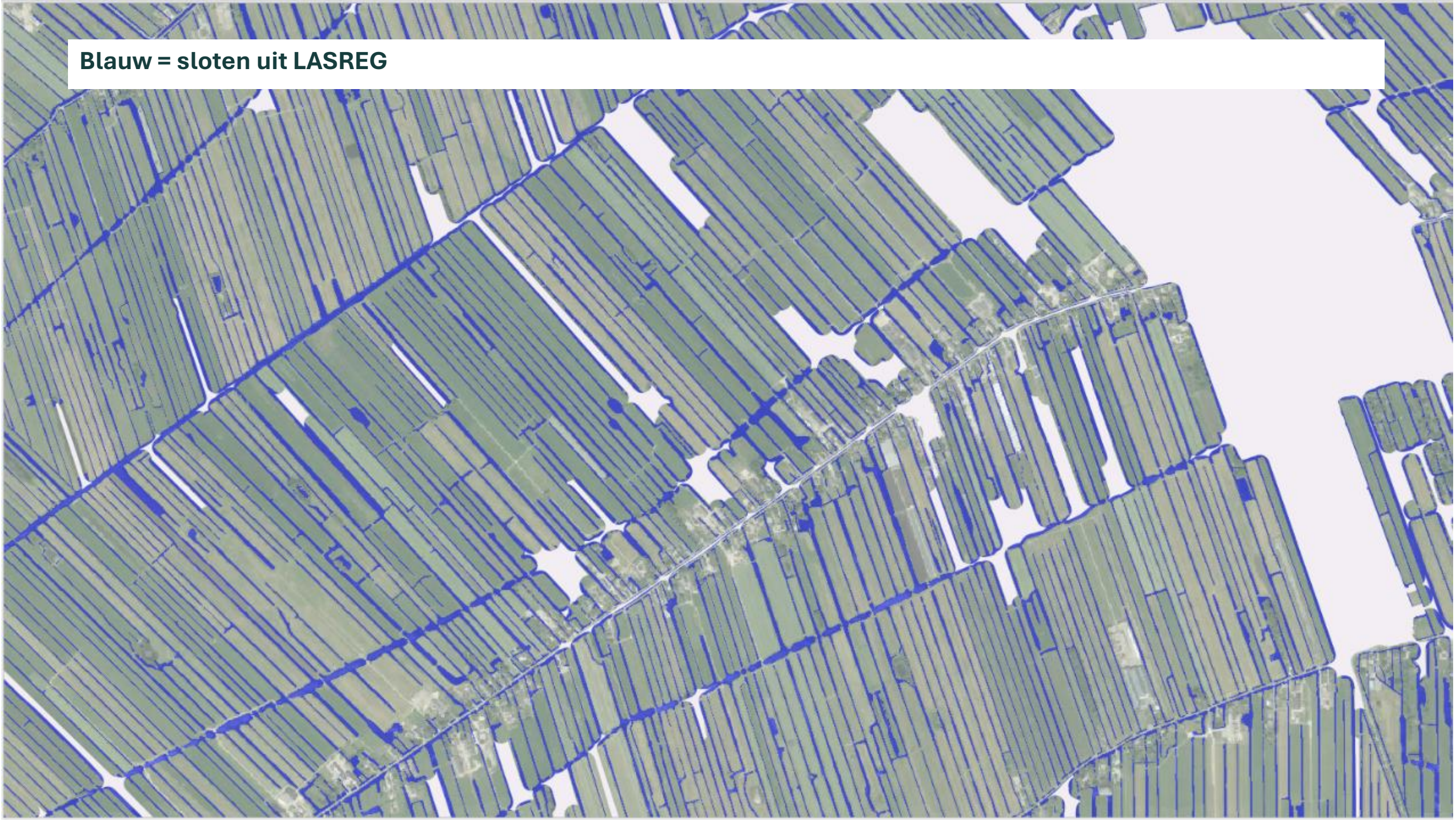
Grenswaarde Handreiking: 100%

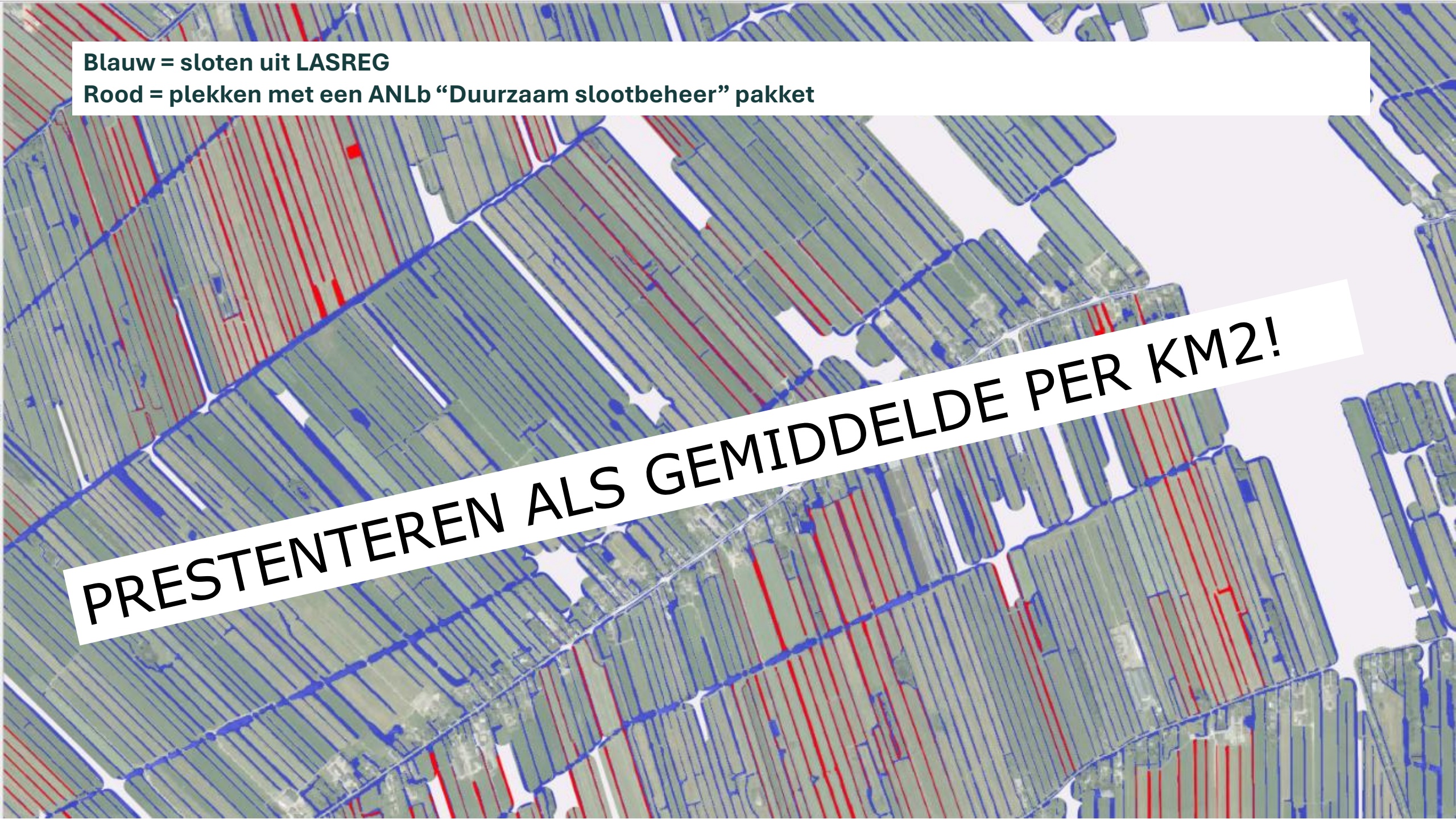
NOG UITWERKEN

Stukje landelijk gebied in het groene hart

Blauw = sloten uit LASREG

Blauw = sloten uit LASREG
Rood = plekken met een ANLb “Duurzaam slootbeheer” pakket
PRESTENTEREN ALS GEMIDDELDE PER KM2!

menti.com

3638 5805

Beheer van elementen op kaart

01

Hoe kunnen we het aandeel ecologisch beheer beter in beeld brengen?

Open vraag

Conclusie: wat kunnen we nu wel en niet concluderen?

Met de Natuur Navigator wordt zichtbaar waar beheer kan bijdragen aan BKN

WEL

- Inzicht in relevante beheercondities.
- Waar liggen knelpunten en hoe groot zijn ze?
- Verschillen tussen gebieden zichtbaar.

NOG NIET

- Grenswaarden zijn een eerste indicatie, nog niet definitief.
- Niet al het ecologisch beheer is in beeld.
- Beeld van alle condities samen & grootste knelpunt

Hoe verder? Het tijdpad Natuur Navigator

2026–2027

- Conditiekaarten gereed maken.
- Grenswaarden toetsen ecologisch en met praktijkkennis.
- Tool testen met gebruikers.
- Schaalgevoeligheid (250m/500m/1000m).
- Onzekerheden communiceren.
- Tussentijdse releases Natuur Navigator.

NA 2027

- Verfijnen conditiekaarten
- Totaalbeeld alle condities samen
- Labelsysteem?

menti.com

3638 5805

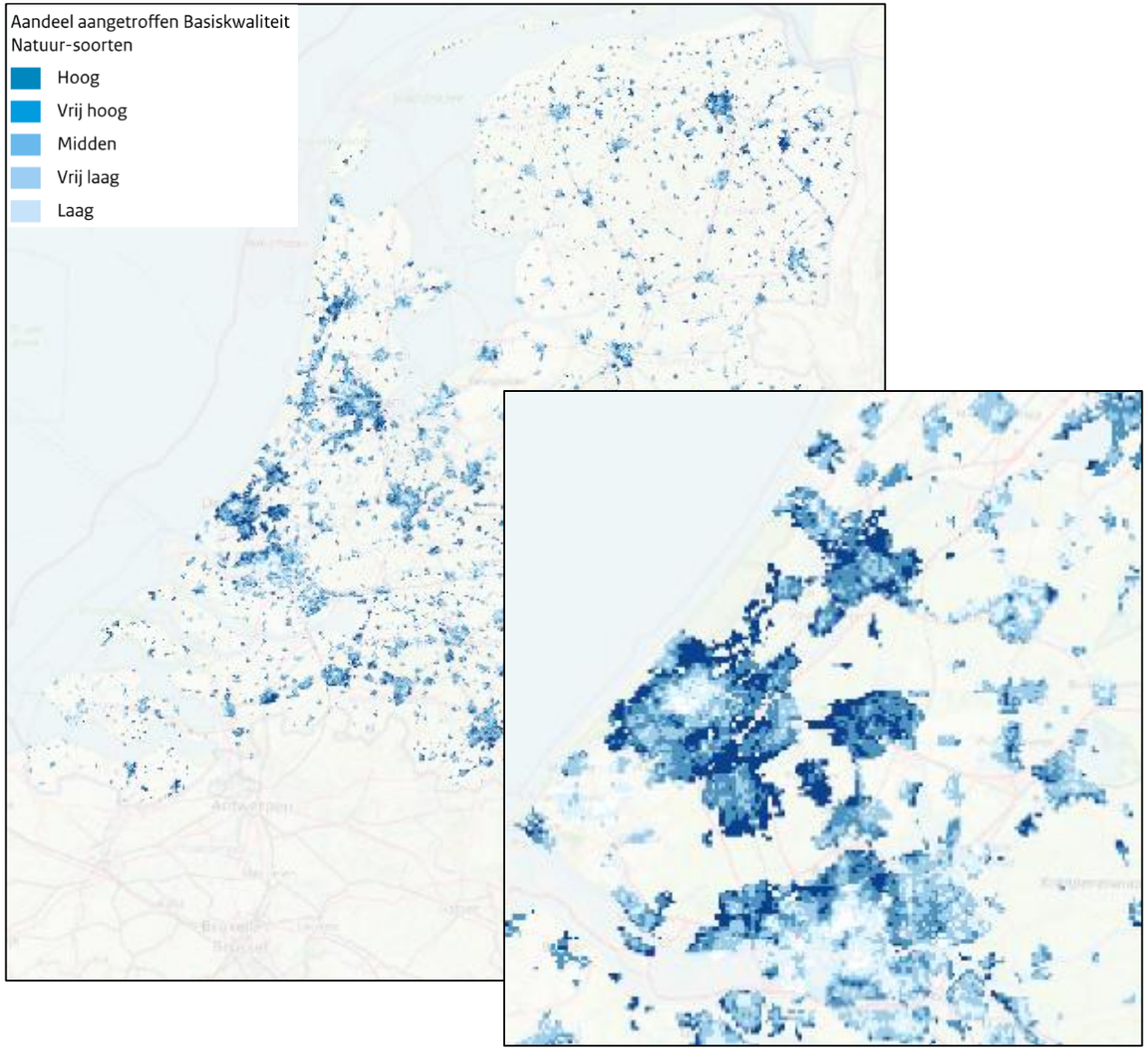
Heeft u verder nog opmerkingen of verbetersuggesties?

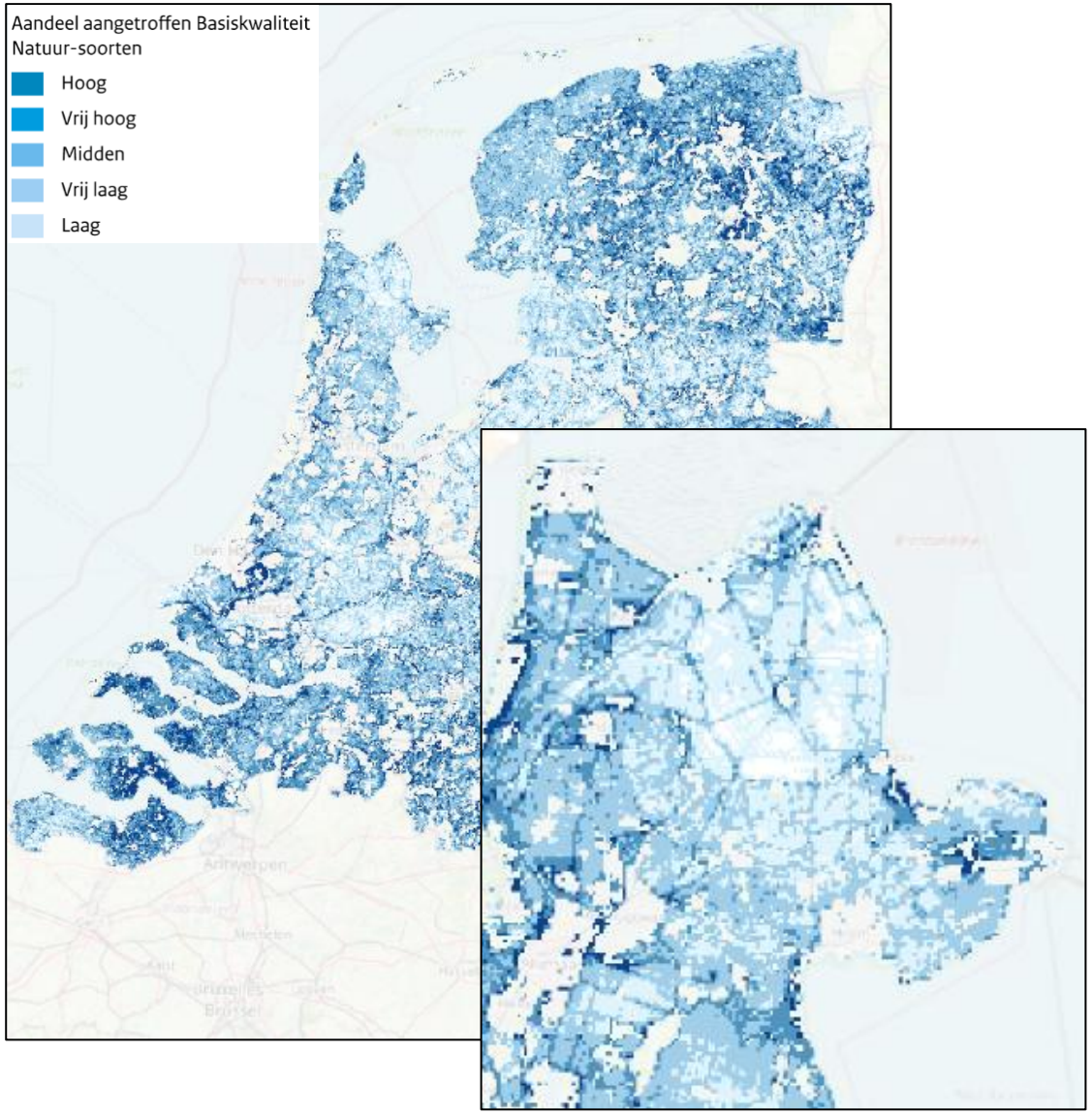
Straks kun je voor je eigen gebied zien welke beheercondities aandacht vragen.

Dank voor uw aandacht!

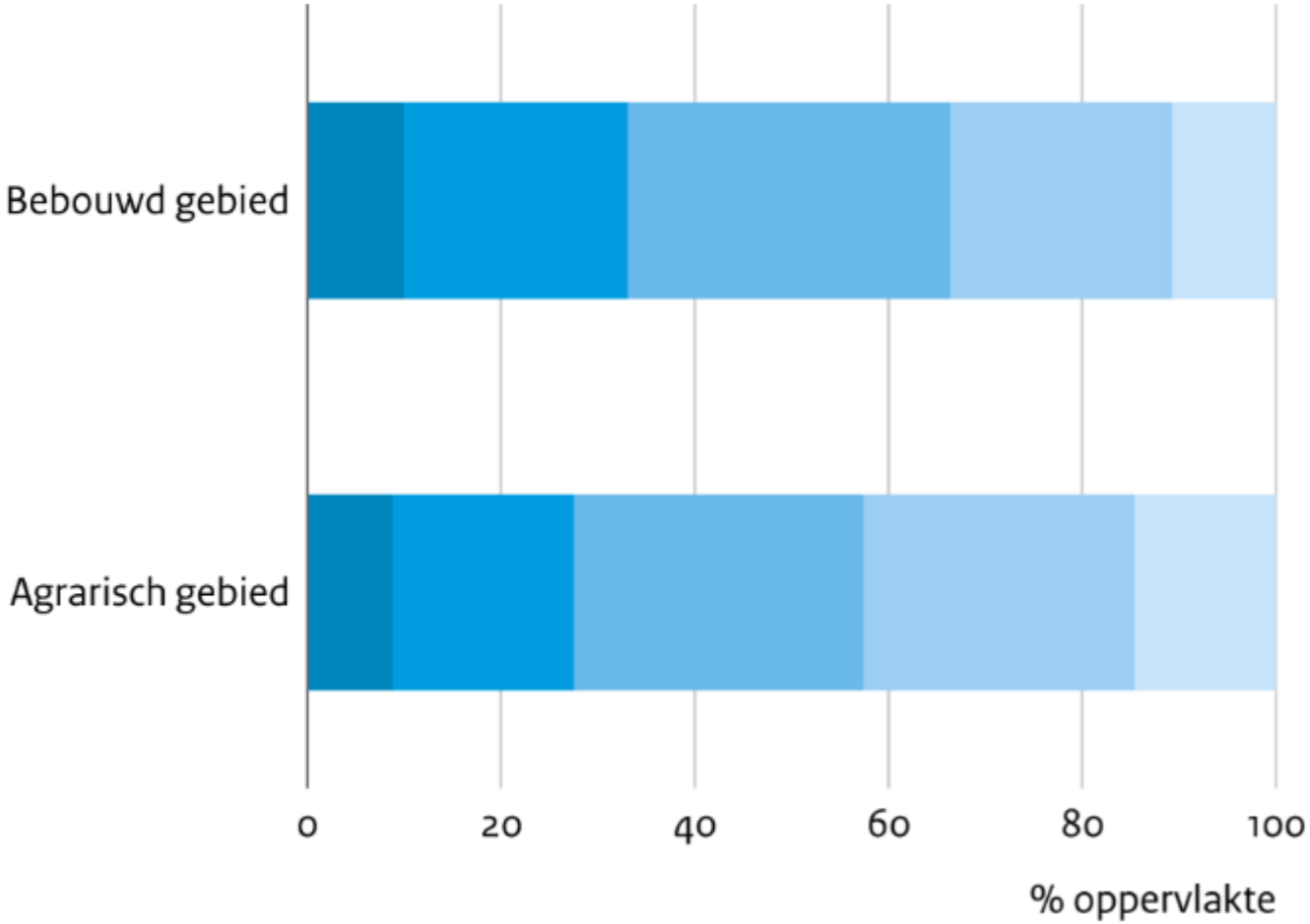
Suggesties, vragen, opmerkingen?

Overige sheets

Aandeel aangetroffen Basiskwaliteit
Natuur-soorten
Hoog
Vrij hoog
Midden
Vrij laag
Laag

Aandeel aangetroffen Basiskwaliteit
Natuur-soorten
Hoog
Vrij hoog
Midden
Vrij laag
Laag

Basiskwaliteit Natuur, 2018 – 2023

Aandeel aangetroffen Basiskwaliteit Natuur-soorten

- Hoog
- Vrij hoog
- Midden
- Vrij laag
- Laag

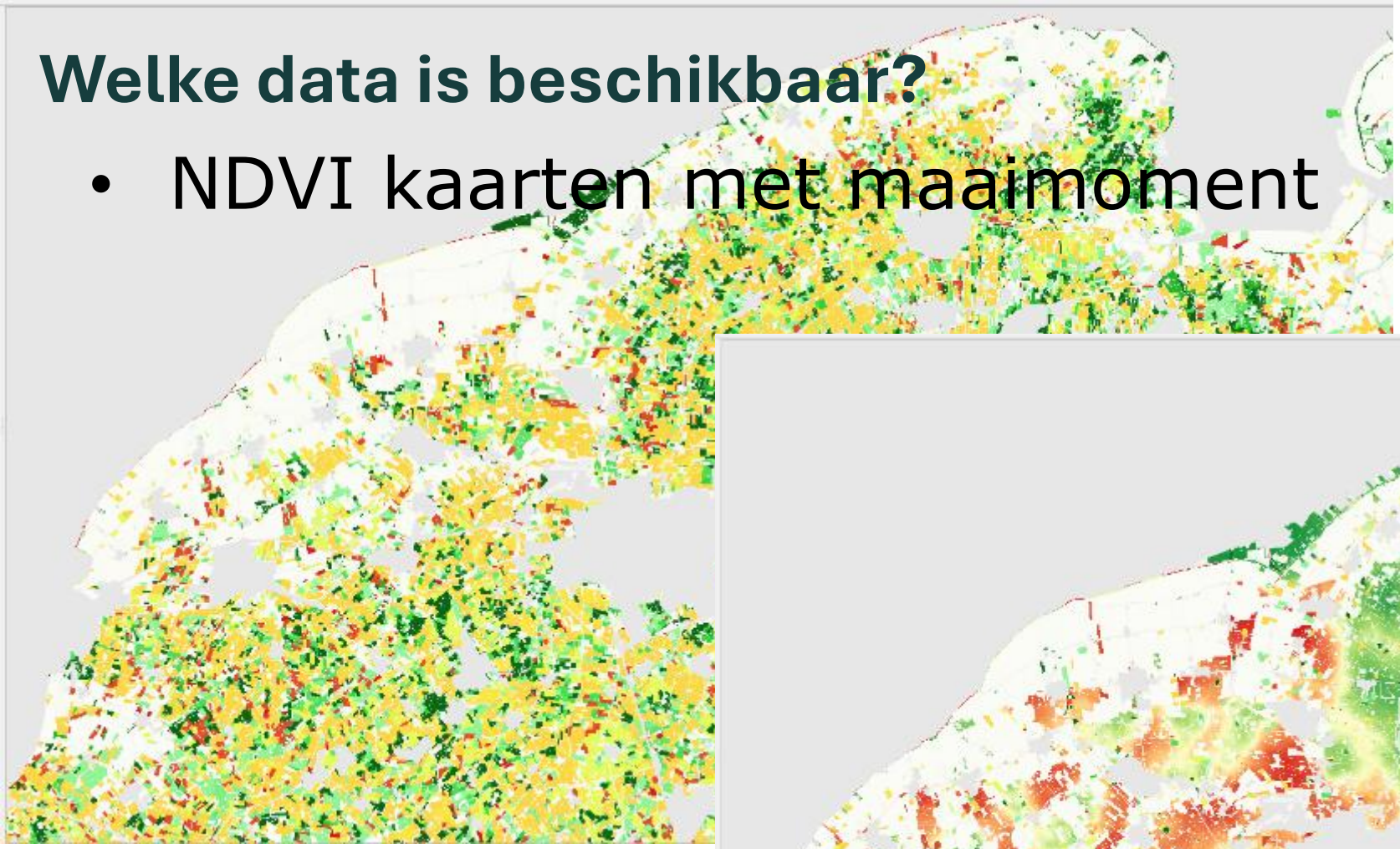
Gebaseerd op broedvogels, dagvlinders en vaatplanten

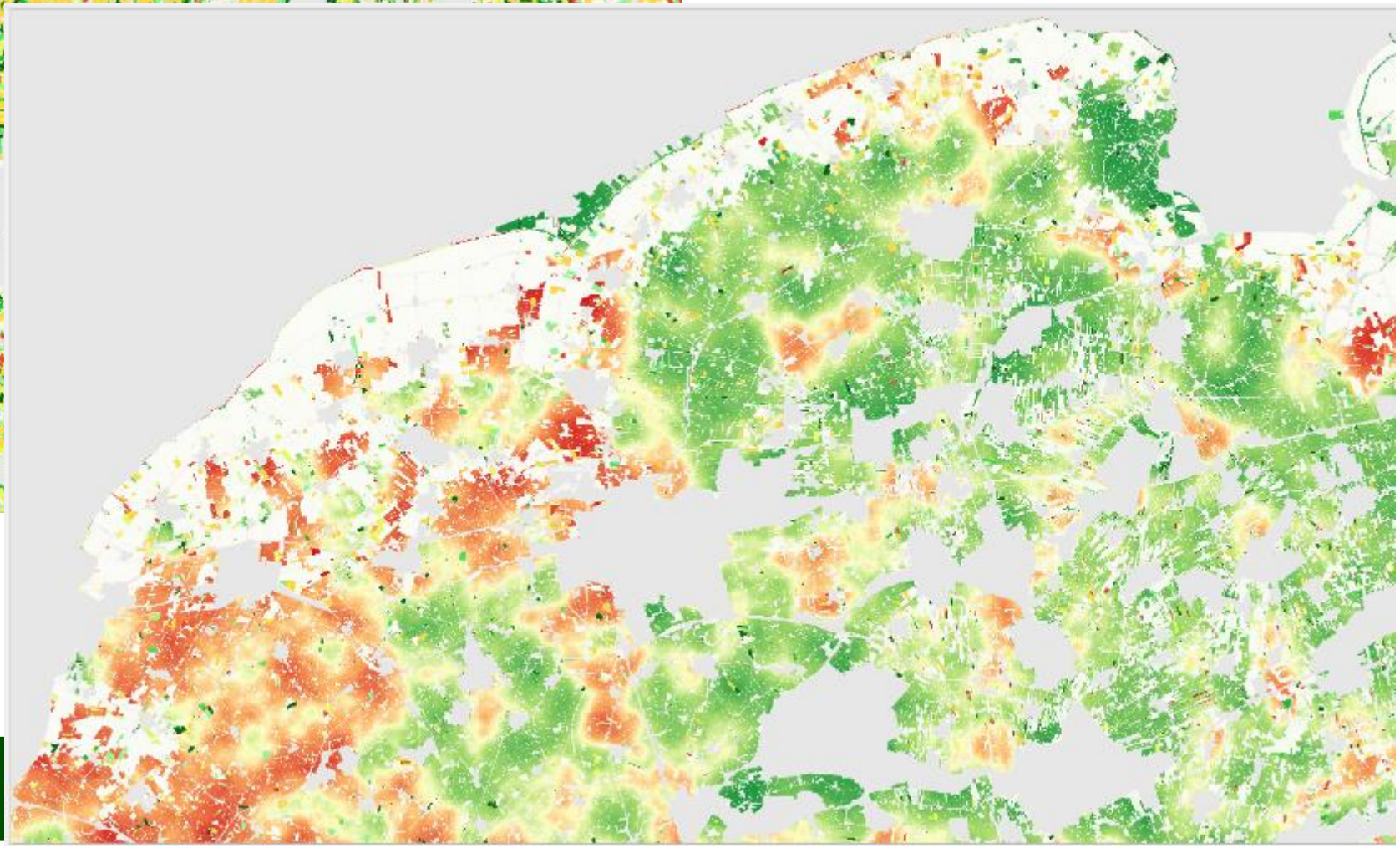
Bron: Sovon, FLORON, De Vlinderstichting; bewerking WUR

WUR/sep25
www.clo.nl/nl302101

Welke data is beschikbaar?

- NDVI kaarten met maaimoment

Band 1 (Gray)

<= 20

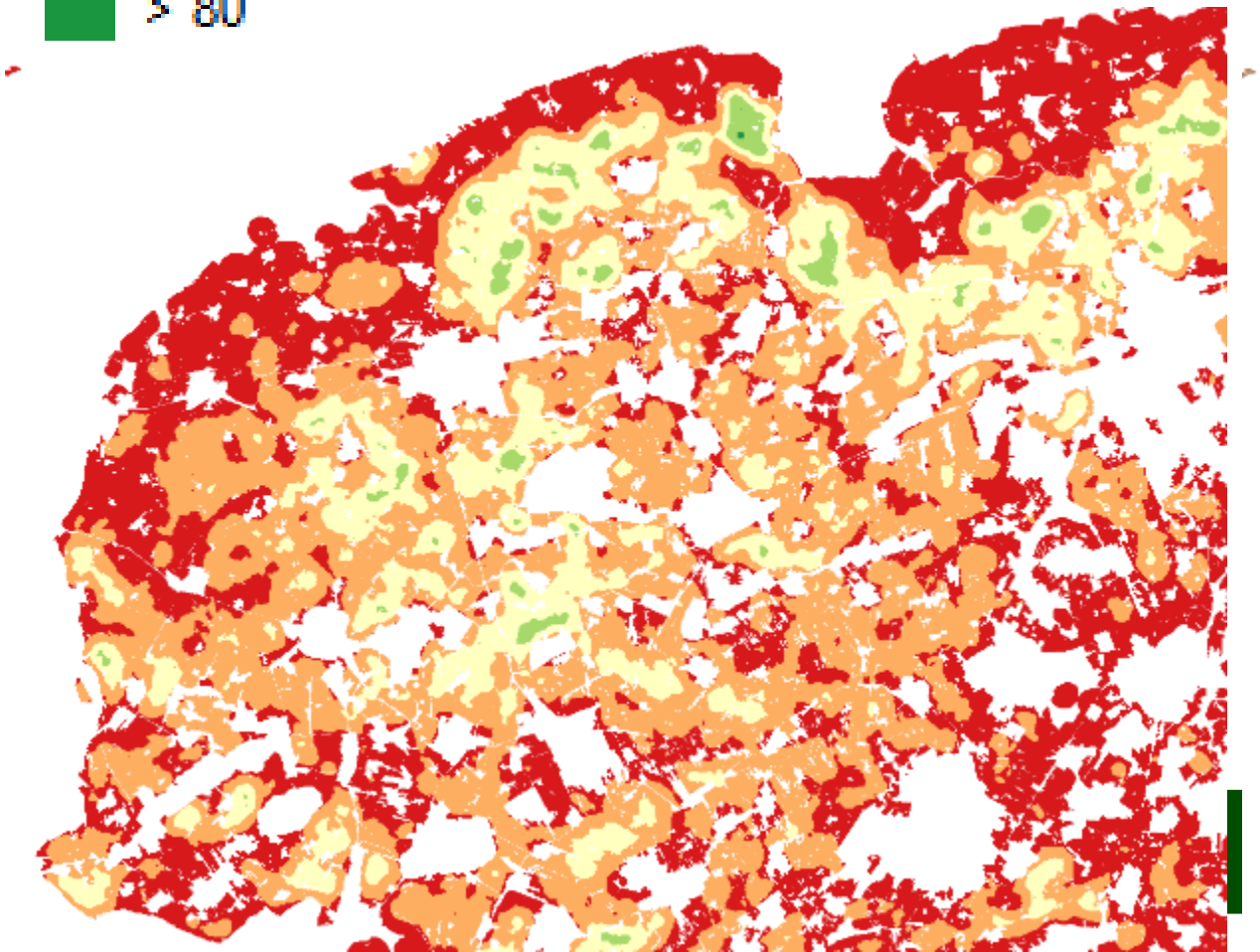
20 - 40

40 - 60

60 - 80

> 80

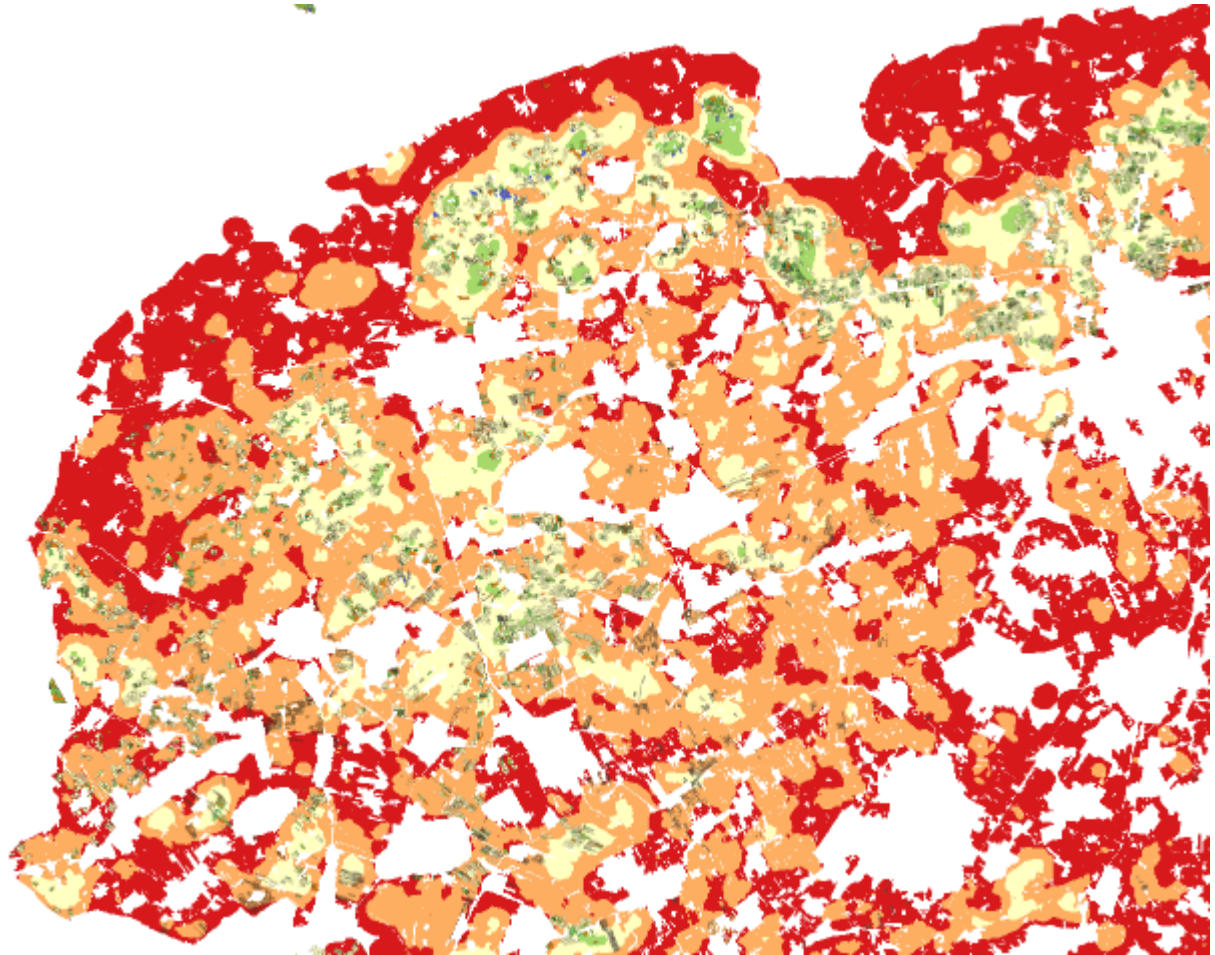
Percentage 25m pixels met zaaidatum na 1 juni in straal van 1km

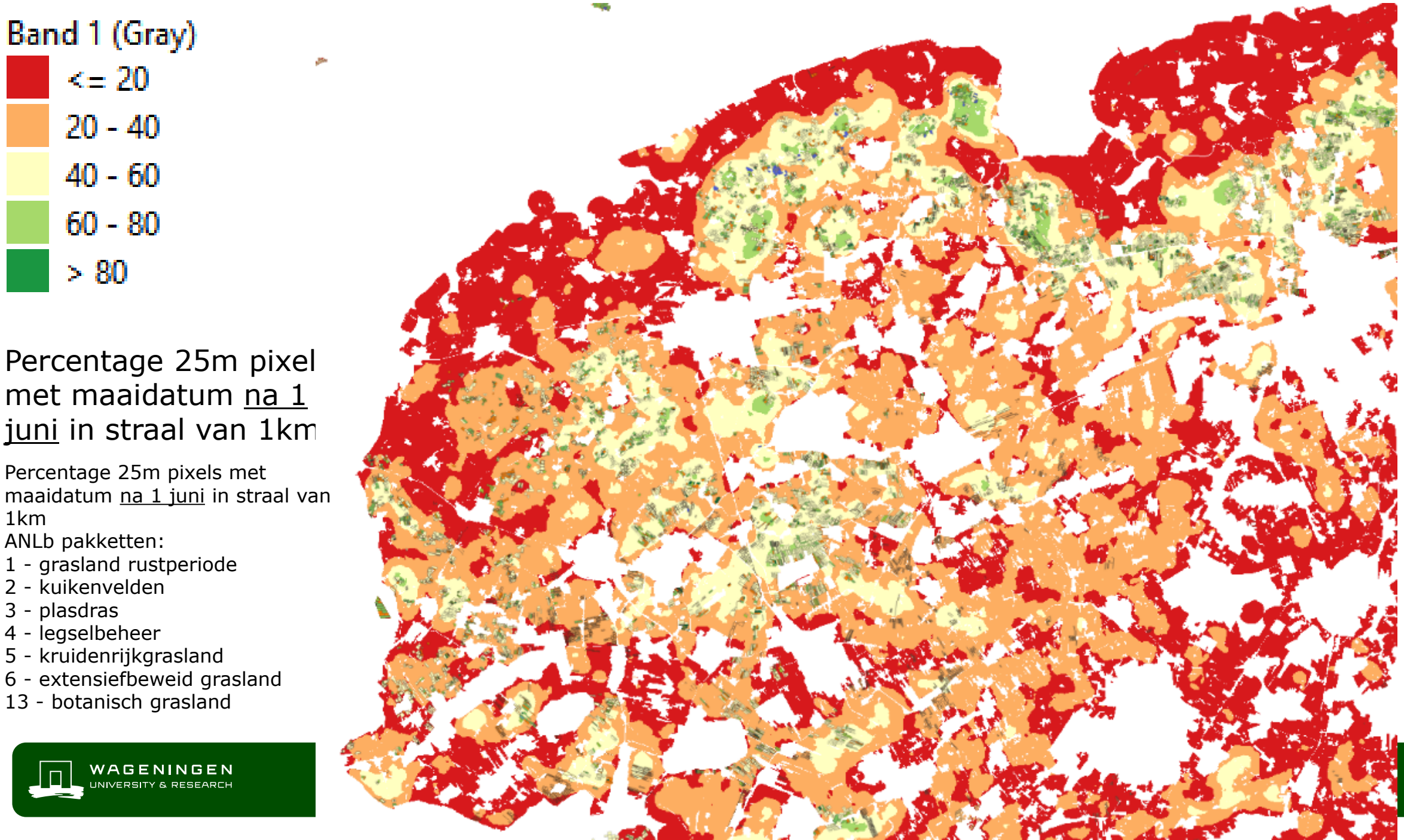

Percentage 25m pixels met maaidatum na 1 juni in straal van 1km

ANLb pakketten:

1 - grasland rustperiode
2 - kuikenvelden
3 - plasdras
4 - legselbeheer
5 - kruidenrijkgrasland
6 - extensiefbeweid grasland
13 - botanisch grasland

Percentage 25m pixel met maaidatum na 1 juni in straal van 1km

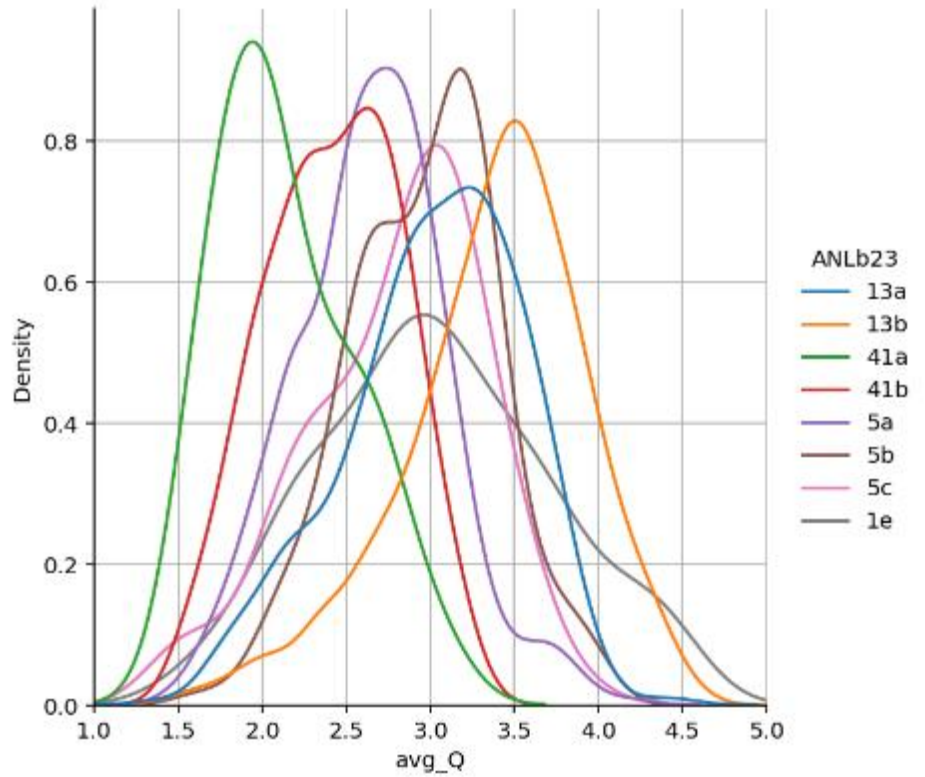
Percentage 25m pixels met maaidatum na 1 juni in straal van 1km
ANLb pakketten:
1 - grasland rustperiode
2 - kuikenvelden
3 - plasdras
4 - legselbeheer
5 - kruidenrijkgrasland
6 - extensiefbeweid grasland
13 - botanisch grasland

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Zijn percelen met beheerpakketten ook bloemrijker?

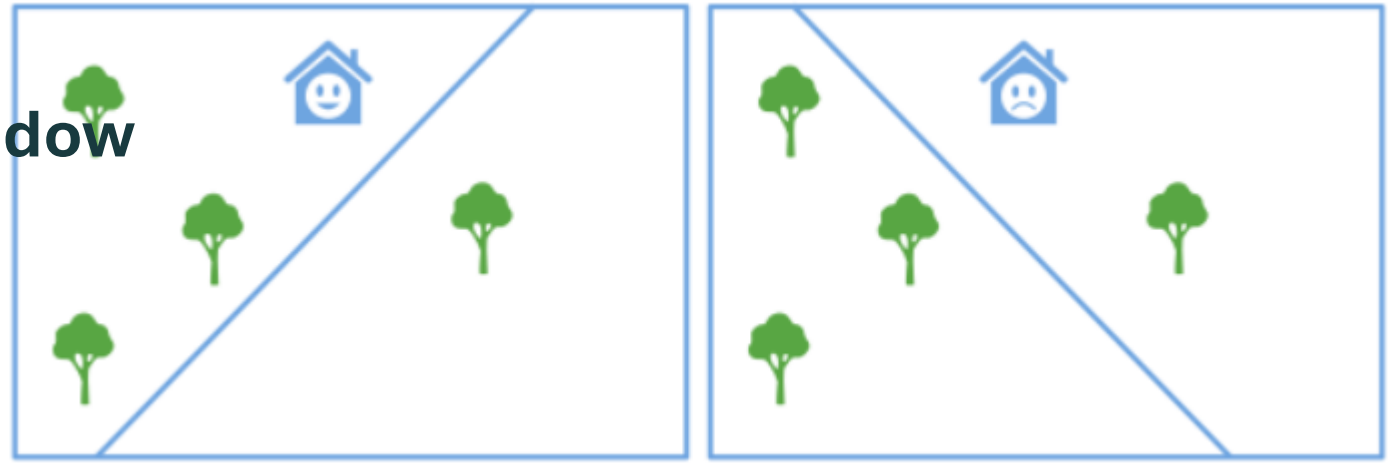
Voorlopige verkenning met Q-index: meer naar rechts = hogere waarde; definities nog documenteren.

ANLb-pakketcodes

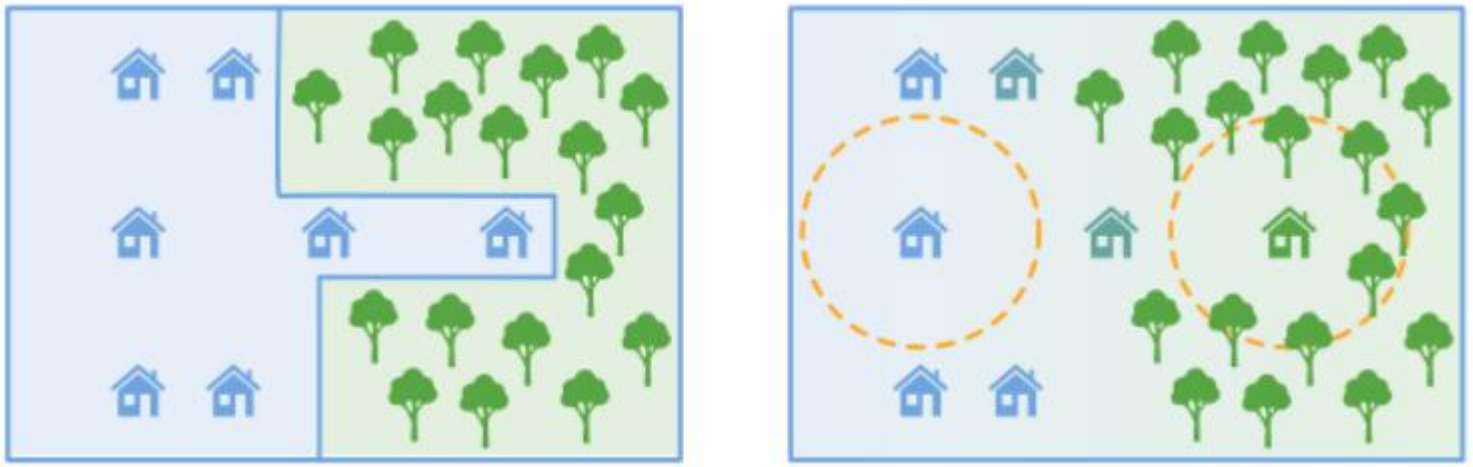

Verdelingen verschillen, maar overlappen. Zonder controle voor locatie en uitgangssituatie geen causaal effect afleiden.

Moving window

9	2	1	1	5	2	2	6
6	1	2	1	5	6	1	5
7	1	4	1	1	3	7	4
4	3	1	5	5	3	3	4
5	8	2	2	2	9	8	2

Elke locatie wordt beoordeeld op basis van de directe omgeving, niet alleen de grenzen van een wijk of ander gebied.

Een moving window laat ruimtelijke gradiënten zien en voorkomt kunstmatige sprongen bij administratieve grenzen.

De gekozen straal beïnvloedt de uitkomsten en vraagt om toetsing.